

In overleg en met toestemming der Directies der Stoomvaartmaatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloya” wordt dit blad te Port-Said onder de passagiers persoonlijk gedistribueerd en ligt bovendien ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 VERLICHTINGSDIENST } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987^e. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zich z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeran. Door Uwe benooidge sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: De Vlootwet. — Fenilleton. — De Volksuniversiteit en onze Koloniën. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Meded. — Mutaties van 10 tot 17 Oct. 1923.

Voor hen die NA 1 OCTOBER e.k. als lid dezer Vereeniging toetreden, geldt de contributie van het loopende jaar ook voor het volgende (1924).

Voor de Tropen
 is het beroemde merk
„His Master's Voice”
 GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAENS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.
 De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.
 ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
 Agent der Gramophone Comp. Ltd.
 PASSAGE 46 TEL. H. 3778

BESCHIKBAAR.

BEZUIDENHOUT-GARAGE
 Telefoon B. 344

Luxe Auto Verhuur-Inrichting
 Nette Bediening - Taxi Prijzen
 Bezuidenhout 42

BESCHIKBAAR.

A B M

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES.

AU BON MARCHE
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage, Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts Alex Mertens. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6-7 uur. Zondagsmorgens van 10-12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij goed en goedkoop?
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van franken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES.

Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes
in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Undergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.- voor f 8.75, van f 35.- nu f 17.50, van f 50.- nu f 21.50 met zijde gevoerd enz., enz., 's avonds tot 9 uur geopend.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

DEN HAAG
VB
N.V.
Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN DE OUDE VETTE HEN
Bilderdijkstraat 139 Tel. Marnix 3820
Brood - Beschuit Banket
Geregelde bezorging in alle wijken van DEN HAAG, SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.

TE HUUR te HAARLEM

(zeer gezonde streek, mooie omgeving)

geheel of gedeeltelijk, GEMEUBELEERD HEERENHUIS, bevattende 8 gr. en kl. Kamers. Het huis heeft grooten tuin, is gelegen op eersten stand, 5 min. van het station en 10 min. van Overveen en Bloemendaal, is geh. electr. verlicht en heeft verder alle gemakken. Haarlem heeft M. U. L. O. scholen, H. B. S. en Lyceums. Aanvragen te richten B. FREESE, Kinderhuisingel 20, HAARLEM. 1811

De Vlootwet.

Door de uitgever J. H. de Bussy te Amsterdam werd ons toezenden een brochure, geschreven door Mr. A. J. M. van Wessem, getiteld: „Enkele Opmerkingen over Nederland, Indië en de Vlootwet.” Schrijver eindigt zijn betoog met de woorden:

„Gedurende de laatste tientallen van jaren is hoe langer hoe meer de opvatting doorgedrongen, dat de Koloniën door de betreffende koloniale mogendheden zooveel mogelijk op redelijke wijze mede in het belang van de betreffende koloniën beheerd moeten worden en dat de betreffende koloniale mogendheden in zekeren zin hun beheer uitoefenen op grond van een opdracht der gemeenschap van volkeren, aan wie zij van hun beleid en beheer eventueel rekening en verantwoording moeten afleggen.

Dit beginsel, de zogenaamde mandaten-theorie 1) is in de statuten van den Volkerenbond nedergelegd en is zelfs toegepast, zij het dan ook uiterst gebrekkig, bij de vroegere Duitse koloniën. Wel is waar wordt deze mandaten-theorie op het oogenblik nog ter zijde geschoven, maar toch is het ontegenzeggelijk, dat er in verschillende landen een streven bestaat om bij de beoordeeling van de verhouding tusschen moederland en Koloniën deze beginselen meer dan vroeger naar voren te brengen.

Bij deze zienswijze zouden Engeland en Nederland dan te beschouwen zijn als de historisch aangewezen mandatarissen voor hun koloniale gebieden.

Het is volkomen redelijk, dat aan de uitoefening van deze taak economisch directe en indirecte voordeelen verbonden zijn, althans kunnen zijn.

Nu spreekt het vanzelf dat, wanneer een mandataris de bevoegdheden van zijn mandaat uitoefent en de voordeelen, welke daaraan verbonden zijn, geniet, ook verplicht is om de aan het mandaat verbonden verplichtingen na te komen.

Deze verplichtingen bestaan onder meer om met een bescheiden gewapende macht bereid en in staat te zijn de neutraliteit van de gemandateerde gebieden, althans zoo lang mogelijk, te handhaven, en b.v. te voorkomen, dat een der oorlogvoerende partijen gebruik zou maken van de belangrijke marinebasis en voorraden aan steenkool en stookolie, welke in Indië voorhanden zijn; voorts om overeenkomstig de opdracht van de organisatie der gemeenschap van volkeren in evenredigheid aan het belang van de gemandateerde gebieden weermiddelen ter beschikking te stellen tot handhaving van de orde en den vrede in en bij de gemandateerde gebieden.

Om derhalve het bovenstaande iets duidelijker nit te drukken en scherper te omlijnen, zouden wij het aldus kunnen formuleeren:

Gesteld het geval, dat Nederland door den Volkerenbond belast zou geweest zijn met het beheer van de tegenwoordige Nederlandsche koloniën, dan zou, indien Nederland het mandaat daartoe aanvaard zou hebben, Nederland tevens de verplichting op zich genomen hebben om eene dergelijke maritime weermacht te onderhouden, welke in overeenstemming zou zijn met het belang van de gemandateerde koloniën.

Indien Nederland of het Nederlandsche volk zich op het standpunt zou stellen, dat het alleen de voordeelen wil plukken, maar niet de lasten wil dragen, die verbonden zijn aan het beheer van de Koloniën, dan zou het vanzelf spreken, dat er een ander zou worden aangewezen, die bereid zou zijn om, naast de voordeelen en de bevoegdheden, ook de verplichtingen op zich te nemen.

Het is niet voldoende, dat in Genève afgevaardigden van het Nederlandsche volk welsprekende betoogen houden. Deze woorden moeten worden ondersteund door een, zij het dan ook bescheiden, feitelijke macht, waardoor Nederland in staat is om overeenkomstig de aanwijzingen, welke door de leiders van de gemeenschap van volkeren gegeven zullen worden of gegeven zijn, bij te dragen tot de handhaving van de neutraliteit en van den vrede.

Vanuit dit standpunt beschouwd, is de Vloot niet de weermacht van den op zichzelf staanden individualistisch optredenden staat, maar is zij een onderdeel, een deel in de organisatie van de weermacht der gemeenschap der volkeren.

Nu is het zeer wel mogelijk, dat een aantal Nederlanders zoo suf, lamlendig en vermoed is, dat zij wel de voordeelen, maar niet de nadeelen van een belangrijke internationale positie willen genieten, maar de meerderheid van het Nederlandsche volk moet beslissen, en het is zeer waarschijnlijk, dat de meerderheid van het Nederlandsche volk gaarne een offer zal brengen om hare internationale positie, die aan zoovele Nederlanders een belangwekkend en vruchtbaar arbeidsveld en een bijzondere gunstige gelegenheid geeft om zich een positie te verwerven, te behouden, indachtig aan

1) De lezers van ons Weekblad zullen zich de desbetreffende artikelen herinneren van den heer H. H. van Kol. Red.-Comm.

Praktijk en M.O. examens Boekhouden
Algeheele opleiding en repetitie door
J. TULLENERS
Leeraar Handelswetenschappen aan H.B.S. en Handelscholen. — Accountant
Columbusstr. 161 Den Haag

de nog versch in het geheugen liggende woorden van den eersten Minister van Engeland Mr. Baldwin op de conferentie d.d. 1 October 1923:

„De economische toestand in Europa maakt voor ons noodzakelijk onze oogen elders heen slaan.”

Ook ontvingen wij het volgende artikel van J. H. de Bussy, dat door onvoorziene omstandigheden, de vorige week moest blijven liggen en thans, buiten verplaatst, woordelijkheid der Redactie, wordt geplaatst:

De deur op 't nachtslot.

„Australië is van ons; Nederland Indië van ons en wij gaven het met de duidelijke voorwaarden, dat, indien Nederland Indië prijs geeft, het aan Groot-Brittannië komt.

„Wij zullen nimmer een hand aan slaan, maar wij zouden het nooit kunnen toestaan, dat een vreemde Natie van het land's zwakheid gebruik maken zou.

„Wie om de Nederlandsche Indië Koloniën met Holland zou strijden, strijdt met het Britsche Rijk.

„Wij gelooven dat, onze Nederlandsche vrienden dit zeer goed beseffen!”

Aldus schreef de *Straits Times*, het meest invloedrijke blad van Britsch-Indië, in haar nummer van 1 Augustus j.l. het blad schreef zoo, in verband met den aanleg van de vlootbasis te Singapore en naar aanleiding van de voorstellen nomen plannen door Nederland, ter verdediging van de Nederlandsche Koloniën in den Oerit.

Nu zou er over dat „teruggeven van Nederlandsche Koloniën aan Nederland onder bepaalde voorwaarden” nog iets te zeggen zijn. Men zou bijv. de vraag kunnen stellen welke oorzaken aan die altruïstische uitingen van Engeland welke zich openbaarden in het „teruggeven” van zijne Koloniën aan Holland, ten grondslag hebben gelegen. Een voorbeeld van Nederlandsche zijde zou men die vraag kunnen stellen in verband met zekere gebeurtenissen, nu ongeveer een eeuw geleden, in Zuid-Afrika! Daarom willen wij althans die zinsnede laten voor wat ze is!

Maar, ... er is iets anders!

De statutaire bepalingen van de Vereeniging Oost en West verbieden ten eenenmale een inmenging in zuivere politieke aangelegenheden. Het orgaan heeft zich daaraan gehouden — niet in de eerste plaats om de politieke gevoelens van de leden angstvallig te ontzien, maar eenvoudig omdat het Regiment der Vereeniging een stellingnemen op politiek terrein in zeer duidelijke bewoordingen verbiedt. De Vereeniging Oost en West mag zich verheugen in het bezit van een landental, waarop het bekende „vogels van diverse pluim” van toepassing is. „Les extrêmes se touchent” in de Vereeniging! Rechts en Links gaan samen in onzen Bond, omdat Rechts en Links belangen hebben, niet in de eerste plaats bij „de politiek”, maar omdat zij belang hebben in onze groote, rijke, Nederlandsche Koloniën. En wij, outside, kunnen met even groote voldoening kennis nemen van het feit, dat een sociaal-demokraat als Ir. Cramer lid is geworden van ons Hoogerhuis, als van dat andere feit: volgens de laatste berichten, de anti-revolutionaire woordenvoerder in den Volksraad, Bergmeyer, binnen afzienbare tijd de belangen van onze Nederlandsche Koloniën in het Nederlandsche Lagerhuis zal verdedigen!

Wij, Oost en West....
— — — — — zijn neutraal
En houden van vrée!
Wij blijven neutraal...
En vechten niet mee!...

Althans niet op het terrein van de politiek! Waarop wij ons niet thuis voelen!

Maar, — we schreven het reeds — er is iets anders! Wanneer het op 't bezit en 't behoud van onze Nederlandsche Koloniën aankomt... ja, ... dan laten we neutraliteit varen! Dan durven wij onderstaan om den wettig schuwenden vinger tegen de Nederlandsche Regeering op te heffen en zeggen: Gij, Regeering, van Nederland en van de Nederlandsche Koloniën, — doe daarginds de deur op 't nachtslot!

Dan wagen wij het om Nederland in zijn geheel toe te roepen: Houd wat gij hebt... opdat niemand U de kroon roove!...

Of wij daarmee niet het terrein van de politiek betreden? Indien ja, dan is zulks niet onze schuld! Dan schuiven wij zulks op rekening van hen, die zich niet

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE
MUZIEKHUIS „TENZER”
PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.—
Gramophoonplaten vanaf f 1.50
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. M. I.
Kantoor: HOEFKADE 13 - DEN HAAG - TEL. N. 624

Opvoeding en Verzorging

aangeboden voor kinderen uit Indië die hun opleiding in Holland moeten hebben, of tijdens het verlof een plaats zoeken waar hunne kinderen goed verzorgd worden. Gezonde streek, boschrijk, goede scholen.

Brieven onder No. 183L aan het Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

tisch blad in Nederlandsch-Indië als *De Locomotief* nog korten tijd geleden vol belangstelling vroeg: wat Nederland nu *eindelijk* eens zou willen doen ter verdediging van het Koloniaal bezit?... (Mr. Marchant!)... dat *alles* laat een deel van Nederland koud!

Wat voorts de Indische pers in schier al hare geleerden heeft geschreven en hoe zij bijkans unaniem heeft aangedrongen op een althans behoorlijke verdediging van het Koloniaal bezit, dat, open en bloot, voor ieder voor 't grūpen ligt... *daarvan* hoort men in Nederland niets! Het is opmerkelijk, dat de talrijke sprekers tegen de Vlootplannen der Regeering volkomen één lijn trekken in het doodzwijgen van de uitingen der openbare meening in Nederlandsch-Indië. Zij, die voor korten tijd nog het felst hebben aangedrongen om aan den Nederlandsch Indischen Volksraad meer medezeggenschap in het bestuur over de landen aan den Oost te geven, gaan thans met een gebaar van geringschatting voorbij hetgeen er in dienzelfden Volksraad is aangevoerd voor de Vlootwetten en het destijds met slechts enkele stemmen tegen door dienzelfden Volksraad genomen besluit om de Nederlandsche Regeering uit te noodigen die plannen te realiseren wordt thans eenvoudig gedeponceerd, waar zulks te doen gebruikelijk is! Het zou niet ondienstig zijn thans nog eens in extenso af te drukken de redevoeringen bij de behandeling der Vlootwetten in den Volksraad uitgesproken door de Inlandsche leden van dit college — die van den heer A. Salim voorop! Misschien, dat dan sommige onbekoekte speeches van onze dagen een ietwat ander en meer juist karakter kregen! Wellicht, dat dan de Anti-Vlootwet-actie in een zuiverder daglicht zou komen staan! Want thans is die actie eenzijdig. Omdat men Nederlandsch-Indië en de stemmen van daar niet wil vernemen.

Of is het zoo: zijn de leden van den Volksraad, van de Indische Vlootwetcommissie, van den Raad van Nederlandsch-Indië met den gouverneur-generaal aan het hoofd, soms *krankzinnig*? Jagen zij allen een *fata morgana* na? Of verdient het oordeel van die mannen, staande met beide voeten in de praktijk van het Indische leven, dan niet iets beters dan een doodzwijgen? Laat men *dán* in het kamp van de bestrijders der Vlootplannen de consequentie aandurven, en zeggen: die Volksraad in Nederlandsch-Indië met zijn gekke besluiten moet maar worden opgedoekt! Laten *dán* de ultra democratische bestrijders der Vlootplannen de lijn doortrekken, en vaststellen: Zelfbestuur in Nederlandsch-Indië..... Gansch niet noodig! Wij, Nederlanders, zullen decreteren hetgeen goed is voor Nederlandsch-Indië. En we lappen den Volksraad met zijn besluiten aan onze laars! En we zetten den domper op hetgeen in de Nederlandsch-Indische pers in het belang van de verdediging van eigen land tot uiting mocht komen! Wat weet men in Indië van Indië af!.....

Zoo redeneert men hier in Holland!
Is 't niet godgeklaagd!

Wanneer dit nummer van het *Koloniaal Weekblad* verschijnt is de behandeling van de Indische Vlootwet door ons waren. Het baden hierin was dan ook zeer gevaarlijk. Kort te voren had een fuselier van de bezetting van deze post het er toch, ondanks ernstige waarschuwingen van zijn kameraden, op gewaagd. Maar, nauwelijks in het water afgedaald, verdween de ongelukkige met een ruk, onder de oppervlakte. Eenige dagen later kwam een kluwe takken, wortels en waterplanten bovendrijven, daarin werden deelen van het lichaam van den onvoorzichtigen bader gevonden!

Na ettelijke uren roeiens, bereikten wij S., het doel van de reis; zonder rusten en zonder het tempo te vertragen, hadden de wakkere roeiers uren lang aan de riemen gewerkt. Een bewijs alweer, dat het den inlander niet ontbreekt aan taaiheid, waardoor hij veel goed maakt van hetgeen hij aan fysieke kracht minder bezit dan zijn blanke broeder.

Er was te S., zooals trouwens op de meeste plaatsjes in de binnenlanden, een „pasanggrahan“, men zou het een gouvernementshotel kunnen noemen. Meestal is het een eenvoudig gebouwtje, gewoonlijk in inlandsch materiaal opgetrokken; het bevat een paar logeerkamers, waarin zich een bed, een tafel, een kast en een lamp bevinden, maar alles heel, heel eenvoudig. Op het achtererf staat een blok, bevattende keuken, badkamer, bediendekamer en privaat. Een door het civiel bestuur aangestelde inlandsche „mandoor“ bewaakt en verzorgt het geheel en wordt ook bereid gevonden tot het verrichten van kleine diensten aan de logés, maar deze reizen wel bijna altijd met hun bediende. Gouvernementsdienaren mogen van zoo'n pasanggrahan gratis gebruik maken; het logies is dus vrij, maar voor de rest moet de reiziger voor zichzelf zorgen. Zijn bediende moet dus in verschillende functies optreden; hij is niet alleen huisknecht en oppasser van zijn baas, maar ook zijn

FAFF naaimachines
zijn de beste. — Alleen verkrijgbaar bij
A. J. MEERPOEL
DEN HAAG DELFT
Prins Hendrikstraat Binnenvaterloot 26
hoek Roggeveenstraat Telef. 886.
Telef. N. 4353.
Reparaties aan alle soorten en merken naaimachines. Speciale vakkundige emballering van Naaimachines voor Indië.

ben ontzien gedurende de laatste jaren al hetgeen een dach belang was, te maken tot een voorwerp van politieke spreking!
Het bevorderen van de Mijn-ontginning (men denke slechts Poeloe Laet!) — de voorstellen der Indische Salariscommissie; de rapporten omtrent de Bestuursherziening in Nederlandsch-Indië, en, tenslotte, de verdediging van onze koloniën aan den Evenaar.... wat dunkt u: zijn al deze gelegenheden, speciaal Indische belangen als zij vormen, gemaakt tot objecten van de politiek?
Zoo bezien, zou het orgaan van de Vereeniging Oost en zich voor nu en voor de toekomst den mond moeten oopen... vanwege de politiek!....
Over mogen wij niet gaan!
Wij men een Indisch belang dienstbaar maken aan eigen politieke inzichten... het is ons wel! Men doe, wat men niet kan!
Maar, — het zij herhaald — wanneer het aankomt op 't woord en 't bezit van onze Koloniën... dan bekennen wij En wij stemmen: *Vóór!*

Het zijn vooral de Vlootplannen, die Indisch belang als vormen, gemaakt zijn tot politiek object. Nog dezer dagen men een annonce lezen van een Nederlandsch dagblad, „Donderdag 11 October — aanvang van den strijd in Tweede Kamer tegen de vervloekte Vlootwet — een oplaga van 10.000 exemplaren zal worden gedrukt“... het, als toevoeging: „Adverteerders! Slaat uw slag! Geen verhooging. Zendt uw advertentiën!“... enzoovoort!
Wij, Nederlanders, wéten Indië wel uit te buiten! er maar 'n advertentie aan verdiend kan worden! Als maar wat te verdienen valt!
Maar... vlootplannen!... Maar... verdediging?..
Indien Nederland Indië prijs geeft, komt het aan Groot-Brittannië“, schreef de min of meer officieele *Straits Times*. En wij antwoorden: „Ach, après nous le déluge!“....

De Japansche Staatsman Okuma heeft nog onlangs in het baar een leer verkondigd, die in enkele woorden zou uit te drukken:
American money with Japanese brains. Dat wil zeggen, Japan in het Verre Oosten zijn aspiraties van grootheid bereiken door min of meer als uitvoerende macht op te treden van de Vereenigde Staten. Zooals dat, had hierbij kunnen worden, in Zuid-Mantsjoerije nu al gebeurt.
Maar dat oordeel van den Japanschen diplomaat zouden willen wijzen op de uitspraken van ons eigen Nederlandsch-Indië.
Maar reeds in 1921 de Nederlandsch-Indische Volksraad zich gesproken heeft voor een degelijke maritieme verdediging van Nederlandsch-Indië; — dat de Indische Vlootwetcommissie evenzêêr deed; — dat de Raad van Nederlandsch-Indië in de richting adviseerde; 1) dat een vrijzinnig-democra-

De G.-G. Mr. Fock daarentegen heeft te kennen gegeven, nu niet voor benaming dezer vlootwet te zijn.

Feuilleton.

Eene reis naar eene buitenpost op Celebes en een treffend toeval.

Door
M. Ch. VAN ROUVEROY VAN NIEUWAAL.

(Slot.)
tusschen was de maan ondergegaan, maar een ander kwam daarvoor in de plaats, niet uit den hemel, maar de zee: het fosforesceeren. Nooit zag ik dit prachtige verschijnsel in die mate; zoover mijn blik reikte, schitterde het water van ontelbare vonkjes; de zee was daarmede wit; het was alsof wij door vloeiend goud voeren; fel lichten de kruiden der golfjes; de boog van ons vaarlijk wierp een onafgebroken regen van vuurstijpjes op; in de lucht zag dwarrelende vurige strepen dooreen; elke druppel van de roeiriemen viel gelek een bolletje van vuur en andere schitterende vonken uit het water opsplatten. Nadat wij het riviertje waren opgevaren, konden wij die pracht genieten, totdat het aanbreeken van den dag aan een einde maakte. Een minder aangenaam gezicht was een klein model kaaiman op; door het geplasp der riemen verschrinkt, kroop het onoogelijke dier uit het water en verborg zich in het aan den oever van het stroompje liggende dichte struikgewas. Later vernam ik, dat die afschrikwekkende monsters in deze rivier lang niet zeldzaam

GEZUSTERS PLATTEEL
Gediplomeerde Coupeuses
Atelier voor het maken van Avonden Wandel-Costumes
BRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

SPECIALE AFDELING
HUWELIJS
UITZETTEN
INDIESE UIT-
RUSTINGEN
VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT
GERZON
DEN HAAG

LOUIS ZELDENRUST
GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris
PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG
HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosoh. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL
Veenestraat 15 Den Haag
Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum
Heeren-, Jongens- en Kinderkleding
Speciale afdeling voor
Kleding naar Maat

M. DIJKERMAN,
Schoenen naar maat in de beste uitvoering
zeer gemakkelijke en elegante modellen.
— Verzending naar Oost- en West-Indië. —
Fred. Hendriklaan 198
Den Haag — Tel. Schev. 1384.

P. B. VAN MOORSEL & CO
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag
Met Patent-matras
f 10.50

f 10.50
Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

WIE ZENDT U
de beste en billijkste diners aan huis?
Maison A. L. M. STEENBEEK
KOK
Ohmstraat 7 - DEN HAAG - Tel. M. 3147
Vleesch, Groente, Aardappelen en Soep of Toespijs, 90 ct. p. p.

Nieuwe BERRY Modellen
RIEMSCHOENTJES

Lak	f 14.50
Suède	f 14.50
Goudleer	f 13.50
Glacé	f 13.50
Linnen	f 6.50
Satijn	f 14.50

Vraagt onzen Catalogus 1923 met 84 photo's
onzer nieuwe Schoenmodellen

Geregelde export naar Indië. Vele tevredeheids-
betuigingen van eerste families ter inzage.

H. HESSELS & ZOON
Piet Heinstraat 115 Den Haag

ROVER LEVERANCIER OSMOND
OOST EN WEST

RIJWIELEN
BIJ
J. H. C. MERCKEL
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461
DEN HAAG

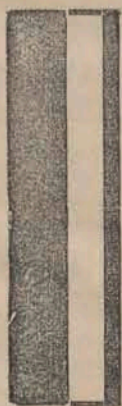
VERZENDT NAAR
OOST EN WEST

ALL STEEL BATAVIER

Muziekhuis
LUXOR

GROOTE MARKT 28 DEN HAAG
GROOTE SORTERING GRAMOPHOONS
EN GRAMOPHOONPLATEN
Voor repatrieerenden speciale conditiën

FRANÇOIS BLOM'S
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
Geb. in linnen Stempelband
f 5.50
Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

OUDERS

die hunne kinderen in Holland achter moeten laten voor studie of onderwijs, vinden een **degelijk, prettig TEHUIS** voor hen bij Mevr. Wed. Dr. L. J. A. BRAAKENBURG VAN BACKUM—SCHUYT VAN CASTRICUM, Prinsen Bolwerk 5 (bij 't Station), Haarlem, die verder gaarne gewenschte inlichtingen zal geven. 180L.

Lagerhuis reeds aangevangen. Wij hebben tenslotte dezen wensch: dat men daar, in onze Volksvertegenwoordiging, plaats weet te maken voor het oordeel-uit-eigen-land; dat men het althans daar zal aandurven Nederlandsch-Indië eens aan het woord te laten!

Dan zal men desnoods de meening van de Straits Times kunnen laten voor wat ze is en dan kan men de uitdrukking van den Japanschen Staatsman Okuma desnoods voor kennisgeving aannemen.....

Maar dan zal de Vlootwet er-door komen!

Na weergave dezer beide uitingen, welke het belang van de aanneming der Vlootwet bepleiten, mogen wij niet nalaten er op te wijzen, dat in de Nederlandsche dagbladders telkens opnieuw artikelen verschenen zijn, waarin deze wet van alle kanten bestreden wordt. Onze ruimte laat niet toe, hiervan veel over te nemen, wij volstaan daarom met het weergeven van het slothetog van den militairen medewerker van „Het Vaderland” in het jongste Zondagochtendblad:

„Wij spraken van een keten van tegenstrijdigheden. Voor het overzicht sommen wij enkele daarvan op:

de regering, die in 1920 met klem van redenen een wettelijke regeling veroordeelde, wil thans toch een wet door-drijven;

de regering wil een Staatsmarine, maar verdeelt de kosten der marine ongelijkmatig over de deelen van het Rijk en regelt de bevoegdheden zoodanig, dat de macht van het Hoofd dier Staatsmarine over de vloot in Indië zeer beperkt wordt;

de regering wil ons land buiten den oorlog houden en stelt verdedigingswerken voor, die den oorlog noodwendig in ons gebied moeten lokken;

terwijl maar doel moet zijn de neutraliteit in het geheele gebied te handhaven, bereidt zij zich voor op actieve verdediging van een klein deel van dat gebied;

terwijl de strijdmiddelen in een tijdperk van overgang verkeeren, wil zij de keuze daarvan voor een lange reeks van jaren vastleggen;

terwijl de toestanden in West-Europa zeker niet minder gevaarlijk zijn dan in Oost-Azië, verwaarloost zij de landmacht in Nederland;

de kustverdediging van Nederland van de zeezijde wordt in de wet vastgelegd, die van de landzijde vergeten;

het advies, dat overal als de voornaamste grondslag voor de vlootplannen gold, wordt thans door de medestanders van de regering verloochend door het genoegen nemen met de helft van het uiterst minimum;

en last not least:

de Nederlandsche Staat, die zijn huishouden niet bekostigen kan en daardoor zelfs wettelijke beloften aan zijn personeel moet verbreken, hangt naar buiten den milliardair uit!

Ook van Katholieke zijde worden nog telkens

kok. Maar daar de reiziger veelal voorzien is van de noodige blikken conserven, behoeft de kok geen Vatel te wezen!

Trouwens, een goede inlandsche bediende is van alle markten thuis; hij is handig, practisch en weet zich best te redden.

Komt een reiziger in Indië op eene vreemde plaats aan, dan geldt zijn eerste bezoek, de badkamer. Na mij daarin „lekker” gemaakt en frische kleeren aangetrokken te hebben, stapte ik naar het fortje.

Gelukkig was de commandant eene oude kennis van mij, en daar ik alles op zijn post in goede orde bevond, waren de dienstzaken in korten tijd en op prettige wijze afgehandeld, zonder dat ik een officieel inspecteursgezicht behoefde te trekken.

Het was daar wel een eenzaam bestaan voor een beschaafd Europeaan met zijn echtgenoot, zonder eenige afleiding of afwisseling binnen de vier muren van het fortje opgesloten en in de onmiddellijke nabijheid van het soldatenlogies; in hooge mate onvrij dus.

Eene levenswijze, die iemand wel leert zich te behelpen en in deze kunst had de commandantsvrouw het tot eene groote hoogte gebracht. Zoo toonde haar man mij eene compleete uniform, die zijne echtgenoot voor hem had gemaakt. Het pak zat keurig! Geen kleermaker zou het beter gemaakt hebben.

Het fortje lag aan de rivier, die de grensscheiding uitmaakt tusschen het gebied onder Nederlandsch gezag en het rijk van eene onafhankelijke vorstin.

Een weg voerde langs een klein kerkhof; iets verder woonde een officier van gezondheid, daarnaast stond de woning van den controleur, belast met het burgerlijk bestuur.

BESCHIKBAAR.

Wij fotografeeren U thuis
zonder verhooring
INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

stemmen tegen de Vlootwet gehoord. Zoo o.a. in *De Nieuwe Eeuw*:

„De vraag mag dan nog gesteld en onze leiders hadden die allang moeten beantwoorden: Kunnen wij dat thans betalen en... kan Indië dat thans betalen?”

„Dat brengt ons op de tweede quaestie: niet alleen de Vlootwet, doch deze Vlootwet op dit oogenblik! Sedert een eeuw ongeveer is Indië vrijwel onverdedigbaar gelaten, onze vloot beteekende relatief zeer weinig. Het is mogelijk, dat dit van alle vroegere regeeringen en parlementen hoogst-onverantwoordelijk geweest is en dat men thans eindelijk zijn plicht gaat inzien. Is dit echter een reden, om er nu ook geen jaar, zelfs geen drie maanden mee te wachten?”

Waar — vragen wij — is de reden van de urgentie te vinden? Redenen om de zaak juist niet-urgent te achten, zijn er te over. De verklaring van de vier groote mogendheden op 5 Februari 1922 „to respect the rights of the Netherlands”, het niet nader te omschrijven geval-Japan, de ontwikkeling van den Volkenbond, de ontwikkeling vooral van de bewapenings-„wetenschap”, waardoor het geheele Vlootplan verouderd kan zijn voordat men het goed en wel begonnen is — deze en andere motieven pleiten tegen de urgentie. Welke zijn de pro-argumenten? Wij kennen ze niet en wij maken ons sterk, dat tachtig procent van onze Kamerfractie, van onze... leiders ze óók niet kennen. Waar is de verantwoordelijkheid dier heeren in dezen tijd, waarin de heer Colijn ronduit verklaart, dat hij het levenspeil der ambtenaren zal verlagen en waaraan van andere zijde wordt toegevoegd, dat nu ook vanzelfsprekend het levenspeil van anderen dan rijksambtenaren verlaagd zal dienen te worden.”

Dat men in pacifistische kringen tegen de Vlootwet is, spreekt wel vanzelf. Typeerend is de, in het maandblad van het *Genootschap voor Zedelijke Volkspolitiek* weergegeven uiting ten deze van Mr. W. H. A. E. S.:

„Zij dwalen, die ontwapening door eenig land onverenigbaar achten met het lidmaatschap van den volkenbond. Het verdrag erkent de souvereiniteit der staten in dezen. Lord Phillimore gaf op een der cursussen der Academie voor Internationaal Recht op een gestelde vraag te kennen, dat ook het volkenrecht, afgescheiden van het volkenbondsverdrag, ontwapening niet verbiedt. Voor Nederland is ontwapening geen lafheid, geen roekeloosheid, voor Nederland is ontwapening een daad van bezonnen moed.”

Schoonst weer volgt meest,
Na 't zwaarst tempeest

Oud-Hollandse Wijsheid.

De voorganger van dezen ambtenaar was kort te voren op zijn kantoor door een inlander onverhoeds vermoord geworden; wrok over de hiervoren bedoelde belasting was de aanleiding tot deze euveldaad.

Op zekeren avond bracht die, later op zoo tragische wijze om het leven gekomen, ambtenaar een bezoek aan den postcommandant. Natuurlijk kwam het gesprek al spoedig over de vijandige stemming onder de inlandsche bevolking te loopen.

„Gesteld eens”, vroeg de bezoeker, „dat eene talrijke heide gewapende inlanders uw fort ingesloten hield, zoudt u dat lang kunnen volhouden, zonder gebrek te krijgen aan munitie en levensmiddelen?”

„O, wat dat betreft”, antwoordde de postcommandant, „munitie voor de geweren mijner soldaten en voor mijne beide kanonnen heb ik genoeg, en wat de levensmiddelen betreft, het magazijn is ruim voorzien van vaten met erwten, boonen, rijst, gezouten spek en van vleesch in blik; we hebben daar van alles, ja zelfs, voegde hij er lachend bij, een doodkist!”

„Een doodkist? O ja, dat is waar ook, u hebt ook een paar Europeesche onderofficieren bij uw troepje, zoo'n ding zou dus toch wel eens te pas kunnen komen.”

„Ja natuurlijk, maar een sterfgeval onder Europeanen komt hier maar uiterst zelden voor, want is er een wat ernstig ziek, dan wordt hij bijtijds gevacueerd. Die doodkist prijkt dan ook al heel wat jaren in het magazijn.”

Een paar dagen na dit gesprek lag de jeugdige veelbelovende ambtenaar zelf, vermoord in die eeuwige-lange bewaarde doodkist!

* Inlanders worden nooit in eene kist begraven.

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS
(Lid van de Vereniging „Oost en West”)
Prins Mauritsplein 3
(Planisoengedeelte)
(VROEGER Fred. Hendrikslaan) Telefoon SCH. 61
LAGE VASTE tarieven

CORN. VAN DER SLUIJS
BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.
 ALLEEN NOORDEINDE 162A. DEN HAAG TELEFOON 4782

De Volksuniversiteit en onze Koloniën.

Ondergeteekende stelt zeer op prijs de aandacht van de lezers van dit blad te mogen vestigen op de zeer uitnemende cursussen over Oost- en West-Indië, die dit jaar op het programma der Volksuniversiteit staan. Het is namelijk opmerkelijk, dat de groote belangstelling voor andere leergangen juist de leergangen over Indië minder goed bezet zijn dan vorige jaren.

Niettegenstaande dit feit zou het mij toch zeer verwonderen als er in Den Haag ook thans niet vele menschen zijn, die belangstelling voor ons Oost-Indië-Rijk in Azië en het Nederlandsch Bezit in Zuid-Amerika hebben, en die zeker deze uitgezochte gelegenheid zouden gebruiken, als ze maar niet op het bestaan ervan gewezen werden! Vooral men iets over onze Koloniën kan hooren uit den mond van zoo eminente mannen als de H.H. G. J. Alting, Prof. Mr. J. H. Carpentier Alting, Prof. P. C. Alting en Dr. A. C. Kruyt. *)

Onderzoekingen in de laatste kwart eeuw in zake taal, gewoonten, taal, geestelijke stroomingen en levenswijzen hebben zeer veel praktische resultaten opgeleverd. Meer bekendheid hiermee zou voor velen in de Tropen interessanter, in menig geval vruchtdragender, en uit gezondheidsoogpunt wel aangenamer maken.

Menigeen, die in Indië belangen of vrienden heeft, die hier in Den Haag woont of zijn verlof doorloopt, kan bij de Volksuniversiteit iets hooren, wat hem interesseert of van dienst zijn kan.

Maar los van die dingen van persoonlijk belang dat dit te overdenken, dat het kennen van toelichtingen, verhoudingen, zeden, gewoonten en gezindens der Indische volken van groot belang is voor alle Nederlanders, die toch allen samen voor een groot deel werkelijk verantwoordelijk moeten worden gesteld voor het welvaren van die — door historische banden en bovendien in menig geval door gehechtheid — aan ons verbonden volken. Wie eens ik gedurende vele maanden door Indië trok, die door de meest onherbergzame streken, heeft de laatste gevoeld!

Nederlandsch-Indië beleeft thans in menig opzicht een tijdperk van nieuwe wording, voor de belangen waarvan geen Nederlander, die beseft, dat het Indisch belang een algemeen Nederlandsch belang is, onverschillig mag zijn!

Er wordt gearbeid aan de staatkundige ontwikkeling van Indië, gelijk daaraan sedert tal van jaren gearbeid is; de jongste grondwetherziening heeft nieuwe wegen gewezen langs welke die ontwikkeling zal moeten gaan.

In Indië zelf zijn in de laatste jaren moderne geestelijke stroomingen doorgebroken, welke niet enkel in een krachtig verenigingsleven, maar ook in geschriften van allerlei aard uiting vonden, en die...

Een cursus als nu door Mr. Carpentier Alting wordt gegeven — waarin althans één van de vraagstukken, die in Indië aan de orde zijn, wordt behandeld — tracht, uit den aard der zaak los van partij-politiek, feitelijke toestanden en verhoudingen te leeren kennen, en, ook door beantwoording van door de hoorders te stellen vragen, belangstelling voor deze dingen op te wekken.

Zouden er veel menschen te vinden zijn, die deze onderwerpen beter beheerschen en die pakzamer kunnen verhalen over het botsen van maatschappelijk streven uit verschillende richtingen in Prof. Carpentier Alting?

In de jongste „Mare”, orgaan der Haagsche Volksuniversiteit lezen wij onder de aanvulling van het programma dat ook de heer Th. van Erp in Februari een cursus zal geven over Hindoe-Javaansche Kunst. Red.-Comm.

Maar er is zooveel anders nog, dat de belangstelling vordert.

Zouden er, om eens iets te noemen, vele mannen zijn, die met meer ondervinding en wetenschappelijke ervaring spreken kunnen over de cultuur van de inlandsche volken in Indië dan Dr. A. C. Kruyt, die tot onderwerp van behandeling in zijnen cursus gekozen heeft de ontwikkeling der cultuur van Midden-Celebes?

In menig geschrift werd gewezen op de slechte hygiënische toestanden in Nederlandsch-Indië. En nu weet men hier langzamerhand toch wel, dat het niet alleen de Panama-zone is, die van een moordkuil met tropische infecties geworden is tot een uit gezondheidsoogpunt volkomen ongevaarlijke strek; maar dat ook wat gedurende de laatste jaren in ons Indië verricht werd op het gebied van tropische hygiëne, van enorme beteekenis is! Getuige zooveel verbeterde sanitaire toestanden in steden en dessa's en bijv. de verbetering van den gezondheidstoestand der geëmployeerden bij de Senembah Maatschappij op Sumatra!

Is het voor iedereen interessant, ja noodig, hierover iets te hooren; dat, wie naar Oost- of West-Indië gaat niet mag verzuimen voorlichting te zoeken ten deze, ter voorkoming van onnoodige ellende later voor zichzelf en de zijnen, staat zonder eenigen twijfel vast.

Prof. Flu is bij uitstek in staat de behandeling van dit onderwerp belangrijk te doen zijn!

Wie wel eens iets over Suriname gehoord heeft, of alleen maar de uitstekende artikelen over dit land gelezen heeft van den Stercorrespondent der Nieuwe Rotterdamse Courant, weet dat deze kolonie met heel veel meer belangstelling van het moederland, dan tot nu toe, beter gediend zoude zijn!

Uit de onder te vermelden opgaf van de onderwerpen, die de Oud-Gouverneur Staal in zijnen cursus behandelt, zal men ontwaren, dat tal van belangrijke vraagstukken door hem onder de oogen worden gezien en niemand betwijfelt zeker, dat deze spreker wel in de eerste plaats de man is, geschikt om daarop het juiste licht te werpen.

Suriname is naar het oordeel van zeer velen, die het leeren kennen, een land van groote mogelijkheden, mits maar menschen van kennis en toewijding ten bate van dit gewest willen arbeiden. Daartoe op te wekken, is mede het doel van dezen cursus.

Men bedenke, dat nog ook nu het laatste beslissende woord over de belangen van Oost- en West-Indië wordt gesproken in Nederland, dat de opperste leiding bij personen en lichamen in Nederland rust en dat dus middellijk of onmiddellijk ook de bevolking van Nederland medewerkt aan het geven van die leiding.

Leiding geven is in zijnen aard dienen. Wie leiding geven wil, moet in de eerste plaats beginnen met iets te weten van wat er in die landen omgaat, zoodat hij niet onnoodig teere gevoelens kwetst en gezonde uitingen van levenskracht zal weten te onderscheiden van uitwassen, zoodat hij zal kunnen leeren, wat het belang dier landen eischt.

De Volksuniversiteit stelt zich voor elk jaar door hare leergangen iets bij te dragen tot het bevorderen van gemeenschappelijke belangen van Nederland, Oost- en West-Indië. Zij wil zich voor dit doel wel opofferingen getroosten, maar zij hoopt en vertrouwt dan ook voor dit deel van hare taak vrienden en medewerking te zullen vinden; en waardeering, die zich uit door belangstelling in hare voordrachten.

Laat, wie het bovenstaande gelezen heeft, anderen ervan op de hoogte brengen en hen vragen deze inlichtingen verder te vertellen.

Men kan best invallen in een cursus, die reeds

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN

Brandtstraat 2-6 Tel. M. 1478
 le Van den Boschstr. 213 Tel. B. 178

DEN HAAG

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamsslagerij, annex
 Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
 (1882-1922).

MEDICINALE KRUIDEN

van A. KRAJENBRINK, Soerabaja, Java (N.O.I.)

- RENNA** tegen Galsteen
- ALBUMA** tegen Eiwit in de Urine
- VENERA** tegen Ziekte der Urinewegen
- VENA** tegen Puistjes in het gelaat
- ASTMATA** tegen Asthma
- STOMALIN** tegen Maagaandoeningen

Verkrijgbaar bij de „Centraal Apotheek „DE KOEDOE”, Fred. Hendriklaan 166, Scheveningen, Telefoon Sch. 1053.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

omnisbaar „De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te compleeteeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

Haagsche Steenkolen-Maatschij
 voorheen J. KEMPS
 Hofleverancier
 Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
 Den Haag Tel. H. 107

P. VERSCHRAGEN
KLEERMAKER

1ste Klasse Coupe en Afwerking
Uitsluitend ENGELSche STOFFEN

LEVERT TEvens
ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN

Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. M. 343

RESTAURANT „KUMMER”

Jullana van Stolberglaan 94 Tel. B. 1339

BEZORGING VAN DINERS AAN HUIS met keuze van verschillende schotels.
ZALEN DISPONIBEL voor extra Diners en Partijen tegen uiterst concurrerende prijzen.
APARTE ZAAL VOOR DAMES

begonnen is. De toegangsprijs is zóó laag, dat deze wel nooit een bezwaar zal kunnen zijn.

Het zou toch al heel jammer zijn als cursussen van zulk uitnemend gehalte, als dit jaar op het programma der Volksuniversiteit staan, zouden moeten vervallen, wegens geringe belangstelling van deze generatie Nederlanders, die het grootste koloniaal bezit, op dat van Engeland na, erfdien van zeer ondernemende en zeer belangstellende voorvaders!

De cursussen die dit jaar op het programma der Volksuniversiteit staan, zijn:

SURINAME, G. J. Staal, Oud-Gouverneur van Suriname, 's-Gravenhage.

Geschiedenis, land en volk. Staatsinrichting. Bedrijven: landbouw, mijnbouw, boschbedrijven. Handel en verkeer. Immigratie en kolonisatie. Onderwijs en Eeredienst. Armen- en ziekenzorg. Volksgezondheid. De geldmiddelen. Pogingen tot economischen opbouw. De nieuwste plannen. De grondwetsherziening met betrekking tot Suriname. Toekomstsechen en verwachtingen.

Woensdag 8 uur, elke week. Aanvang 3 October, 10 lessen. Met lichtbeelden. — Lesgeld f 5.—, f 3.50 of f 2.—.

DE BEVOLKING VAN NED.-INDIE EN HARE VERHOUDING TOT HET LAND, Prof. Mr. J. H. Carpentier Altling. Oud-lid v. d. Raad van Ned. Indië, 's-Gravenhage.

1. Algemeen overzicht van de bevolking en hare samenstellende deelen. — 2. De vroegere verhouding van de bevolking tot de Regeering (het Land); historische beschouwing. — 3. De wettelijke groepeerings der bevolking en de gevolgen daarvan. — 4. De geleidelijke vervloeiing van scheidingen. — 5. De regeling van het Nederlandsch onderdaanschap, de betekenis en de gevolgen daarvan.

Maandag 8 uur, elke week. Aanvang 8 October. 5 lessen. — Lesgeld: f 2.50, f 1.75 of f 1.—.

TROPISCHE HYGIENE, Prof. P. C. Flu, Hoogleraar a. d. Rijksuniversiteit te Leiden.

1. Acclimatisatie en het tropische klimaat. — 2. De betekenis van de omgeving voor de verspreiding van bacteriële infectieziekten in de tropen. — 3. Bloedzuigende insecten en hunne betekenis voor de verspreiding van ziekten in de tropen. — 4. Over het verband tusschen ondoelmatige voeding en Beriberi. — 5. De bestrijding en voorkoming van infectieziekten door middel van vaccinatie.

Maandag 8 uur, elke week. Aanvang 12 November. 5 lessen. Met lichtbeelden. — Lesgeld: f 2.50, f 1.75 of f 1.—.

MIDDEN-CELEBES, Dr. Alb. C. Kruyt, Zendeling-leeraar v. h. Ned. Zendelinggenootschap, 's-Gravenhage.

1. De verschillende volken die zijn doorgedrongen waardoor een samengestelde cultuur van Midden-Celebes is ontstaan. — 2. De samengestelde cultuur en de maatschappelijke toestand, (slaven- en vorstenbestuur) en de wijzigingen door het Europeesche Bestuur ontstaan. — 3. De samengestelde cultuur en de Rechtspraak en de wijzigingen daarin ontstaan door het Europeesche Bestuur. — 4. De samengestelde cultuur en het huwelijksleven en de wijzigingen door het Europeesche Bestuur. — 5. De samengestelde cultuur en het economisch leven (de invoering van den landbouw). — 6. De samengestelde cultuur en het geestelijk en godsdienstig leven.

Vrijdag 8 uur, elke week. Aanvang 16 November. 6 lessen. Ten deele met lichtbeelden. — Lesgeld: f 3.—, f 2.10 of f 1.20.

G. J. LAMAN TRIP.

Den Haag, October 1923.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Bomaanslagen.

De Loc. (van 3 Sept.) maakt melding van de bomaanslagen, welke door totnogtoe onbekend gebleven personen in den avond van 31 Augustus te

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON N. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf f 50.— per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINÉ

Pension „SUNNY HOME”

Laan v. Meerdervoort 568 Telef. M 1904.

Indische en Hollandsche Tafel van 12-7 en van 5-7 uur

Volledig Pension van f 4.— per pers. per dag

Semarang werden gepleegd. De verwonding welke drie Europeesche, een Inlandsche en Chineseesche feestgangers opliepen, dragen naar dische verklaring een goedaardig karakter, u zonderd die van een Chineeschen knaap. Bij schillende patiënten werden glasscherven uit wonden — meest z.g. kanaalwonden, tot 7 à 8 lengte — verwijderd. Uit de diepte der wonden blijkt, dat de ontploffingskracht vrij groot gewo is. Den 1en September, in den na-avond, na kinderbal, dat zonder eenige stoornis verliep, op nieuw een bom in den stadstuin geworpen, wa achter de feestzaal terecht kwam. Twee Stadsbezoekers werden hierbij door glasscherven gewond. De muur van de achterzijde werd enkele plaatsen licht beschadigd. Het spreekt van zelf dat het gebeurde indruk maakte op de feestvierenden, terwijl het bericht, dat de politie veelvuldig Inlanders had ingerekend, tengevoren had, dat een aantal bezoekers over het hek spraken en eenigen der arrestanten afroste. De politie echter meester van de situatie en na weinige oogenblikken waren de aangehouden ondergebracht het bureau der 3e sectie. Het verhoor heeft nog geen resultaten gehad. Even vóór de bom in den ontplofte, werd er ook een geworpen op het residentiewoning, tusschen de b'gebouwen en achtergalerij. De ontploffing had gelukkig andere uitwerking dan dat enig pleister van muur viel. De resident was tijdens het werpen den bom niet thuis. De aangehouden veelvuldig Inlanders zijn weder op vrije voeten gesteld, er niet voldoende aanwijzingen voor hun schuld bestonden.

Door de politie van Semarang is f 2000 uitoeloodt voor hem, die hetzij een bommenwerper heeterdaad betrapt en aanhoudt, hetzij zoodanig aanwijzingen geeft, dat verhoordeeling van den dader of de daders van het werpen van bommen volgt.

In een harer „Interrupcies” *Verborgen actie de Loc.* (van 3 Sept.) voorop, dat de pogingen de rust en de harmonie der algemeene feestheden te verstoren, volkomen zijn mislukt. Maar de pogingen zijn er niet minder bedenkelijk ont-

Zij vallen door hun gewelddadig en duister rakter te rangschikken onder die soort aanstand op de publieke veiligheid, welke duiden op de borgen aanwezigheid van uiterst schadelijke menten. Deze werken met gelukkig vrij onbehoel hulpmiddelen en hun kans op ernstige resultaat is uiteraard gering. Maar uitgesloten is die zeker niet, en de overheid zal dan ook stellig rusten voordat zij de lafhartige aanleggers van soort kwaadwilligheden voor de maatschappij schadelijk heeft gemaakt.

Het ligt wel voor de hand, verschijnselen als de te rangschikken onder de fatale gevolgen eener fremistische actie onder bevolkingsgroepen, die van het oordeel des onderscheids, dat rijpere intellectuele wasdom alleen waarborgt, verstoken is. Het is een soort pseudo-anarchisme-van-de-dag dat de verwaasden probeeren, hetwelk in zijn zet blijkbaar wel in het bijzonder tegen de organen van het gezag is gericht. Een nog wilde en georganiseerde belaging van dit gezag door machteloze minderheid.

Ten slotte dringt het blad er op aan het vergadering verbod op te heffen, omdat daardoor de gevaarlijke verborgen actie voor de openlijke actie in de plaats kwam.

De Java-Bode zegt o.m. dat de bomaanslagen Semarang verre boven het begrip van een „kwaadwillige daad” uitgaan. De ware schuldigen aan de roekeloze daden zijn zij, die sinds jaar en tegen het Gezag hetzen; dat zijn zij, die dagelings in woord en geschrift het prestige van de Regeering en van den European door het slijk sleuren. Het Bat. Nwbl. acht het buiten twiifel, dat de goeden met bommen tijdens het bezoek van Landvoogd te Djokja, de inleiding is geweest. De bedrijvers daarvan tot dusver straffeloos zijn.

J. A. VAN BRAKEL - UTRECHT

F. C. DONDRSSTRAAT 22a

Pension voor geheele Families

PENSION-PRIJZEN NADER OVEREEN TE KOMEN

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog; een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Ten gevolge der heerschende malaise wordt het bestaan van genoemd blad bedreigd.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Dansen leeren in 4 Lessen

Aan de ACADEMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

: Beznidenhoutsche weg 11:

bestaat gelegenheid tot onderricht in de dansen die thans in de Hoofdsteden van Europa en vogue zijn.

Aan beginners van elken leeftijd, zowel aan hen, die elders geen resultaat bereikten wordt gegarandeerd, dat zij na vier lessen overal kunnen dansen.

Infichtingen dagelijks van 11 tot 12 en van 2 tot 9 uur.

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf

Prachtige ligging :: Matige Prijzen

Hotel de Bellevue

BEZUIDENHOUT 15 :: 's-GRAVENHAGE

TEL. INTERC. H. 447.

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL
Damrak 18

HOTEL KRASNAPOLSKY
Warmoesstraat 171-185

THE AMERICAN
LUNCHROOM Cy.
Kalverstr. 16-18

BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

BREDA

ORANJE-HOTEL
t.o. het station

BESCHIKBAAR.

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST.
„DE KEIZER”
Spoorstraat 7

HOTEL CAFÉ REST.
„D POORT VAN KLEEF”
Grootestraat 2-4

WASSENAAR

HOTEL-PENSION
„DE KIEVIT”
Voll. Pens. vanaf f 7.— p.d.

BESCHIKBAAR.

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurants

Keppelerstraat 274 Tel. M. 2313
Anna v. Buurenstraat 204 - Tel. B. 228

Middagschotel. 12—2 uur. à f 0.65
Diner 5—7 uur. à f 1.10

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.75 PER
MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

— PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijkse termijnen
van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

— Telefoon H. 1987* —

Kasteel „Oud-Wassenaer”

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort

Matige pension-prijzen

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electrisch
Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT,

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

leven, en dat men nu ook te Semarang blijkbaar
spoor van de daders kan vinden, is wel de
ernstige kant der zaak.

Indisch zelfbestuur en Britsch belang.

De Locomotief van 30 Aug. schrijft:
Op meer dan één wijze, gelijk ten onzent, wordt
Engeland de nationalistische beweging in Britsch-
Indië beschouwd, welke thans zoo ver gevorderd
dat niet alleen de politieke macht van de Indiërs
de bestuurshervormingen zeer groot geworden
maar dat bovendien bij talrijke gelegenheden de
Indische nationalistische ook op andere wijze zich doen
voelen.

Zelfs mag men verder gaan. Men mag nu reeds
zeggen dat, terwijl toch de liberalen onder de In-
diërs zeer ver staan van bijvoorbeeld Congres-extre-
men, terwijl onder de Indiërs, die wel deelnemen
aan vertegenwoordigende lichamen, talrijke scha-
ringen zijn, democraten en liberalen en vorsten
nationalisten zonder meer, het thans al wel ge-
ken is, dat in bepaalde gevallen al die Indische
bestieden en voorgangers des volks een eenheid
vormen en niet aarzelen dit onmiddellijk te doen,
wee een daad van het Britsch bestuur hen on-
verwacht voorkomt. Wat men de ervaringen samen-
vatte de Wetgevendende Vergadering van Delhi nu
de overzien biedt, dan blijkt in de eerste plaats,
dat de hervorming in de praktijk, zooals Sastry wel
verwispelde, véél verder gaat dan de letter zoo doen
voorenden, maar dan blijkt ook, dat bij vele zaken
de Indiërs één bloc vormen en dat is, als het er
om gaat een voorstel of een recht te verdedigen,
voor het Engelsch bestuur zich tegen verklaarde.
Dit is de werkelijkheid, welke verklaringen men
verder van moge geven.

Die verklaringen en het oordeel over de nationa-
listische beweging in Indië loopen in Engeland
te uiteen. Er is natuurlijk een heel kleine groep
conservatieven, die er niet van wil welen; er is
een zeer groote groep van liberale en vrijzinnige
mensen, die vinden, dat de nationalistische be-
weging rechtvaardig is; er zijn weer anderen, die
denken over de wijziging van het karakter van het
Indische Rijk en dat Indië daar altijd een, zij het
afhankelijk, deel van zal uitmaken. *Dat is alles in
Engeland zooals ten onzent.* Ook zooals ten onzent
wordt de definitieve houding van Engeland als rijk
als grondwettelijk vastgesteld en bij die vast-
stelling wordt dan gezegd, dat er naar gestreefd
wordt Indië zoo spoedig mogelijk een volkomen
zelfbesturend deel van het Britsche rijk te maken.
Dit is, officieel, het streven van de Engelsche re-
gering en daarnaar is men het laatste jaar zeer ver-
geshoten, zoodat de theorieën over een nieuwen
vorm van het Britsch gemeenebest van naties, met
Indië als gelijkgerechtigd deel, talrijker zijn dan
vroeger.

Maar in zijn hart weet ieder Engelschman één
ding en dat is: *we zijn Indië kwijt.* Zoo natuurlijk
dat, dat elk volk zijn eigen belang behartigt en
diep is die behartiging van het eigen belang
in het volkswezen zelf geworteld, dat dit sen-
timent, wat men het natuurlijk imperialisme mag
noemen, wel te bederven is onder talloze verstan-
dige overwegingen, wel te overwinnen door er-
kenning van rechten, maar niet te verwijderen. In
de werkelijkheid mag men de nationalistische bewe-
ging erkennen, zooveel men wil, mag men zich
beheugen over de ontwikkeling van Indië, er met
de wijs op wijzen, hoe ver Indië al op weg is om zich
te besturen, maar als volk weet het Engelsche
volk nu wel al: *wij zijn Indië kwijt.*

Daar komt het op neer. Welke schoone woorden
er voor vinde, welke nieuwe concepties van
het rijk men vinde, welke nieuwe idealen men voor
het rijk stelle en hoezeer men ook oprecht de ver-
zoeken van de Indiërs als rechtmatig aanvaardt,
de werkelijkheid is dat het Engelsche volk eeuwen
lang in staat was Indië te besturen en te beheeren
daarvan de onmiskenbare voordeelen heeft ge-

noten en dat dit in de toekomst niet meer mogelijk
zal zijn.

Doch, zegt men, de liberalen en zelfs de vooruit-
strevenden der conservatieven en natuurlijk de ge-
heele arbeiderspartij in Engeland willen toch niet
anders, zij hebben deze politiek toch goedgekeurd
en meermalen beleden, hoezeer hen imperialisme
vreemd is en hoe ernstig zij het met de nieuwe
politiek meenen. Dit is zeker waar. Er is een kleine
groep, een heel kleine groep, van intellectuele lei-
ders van de arbeiderspartij en van links-liberalen,
die inderdaad door dik en dun dergelijke denk-
beelden verkondigt. Die was pro-Turksch, die is pro-
Turksch en pro-Egyptisch. Die strijdt tegen het im-
perialisme, die gelooft in internationalisme. Maar
het is een groep, die weliswaar in het parlement
zitting heeft, maar die niet op deze leuzen geko-
zen is. Een even kleine groep is die der bewuste
en beredeneerde imperialisten. Maar de groote
meerderheid in Engeland voelt wel dat natuurlijk
imperialisme in zich, dat ieder volk eigen is, doch
de politieke constellatie heeft veroorzaakt, dat men
zich niet tijdig van de realiteit rekenschap kon ge-
ven, dat bovendien men ook ernstig in de mogelijk-
heid van een anderen statenvorm geloofde, maar
langzamerhand komt ook bij den eerlijksten En-
gelschen voorstander van de ontwikkeling tot zelf-
bestuur in Indië de gedachte, dat *zijn eigen land*
een kostbaar bezit heeft verloren. Dat moet men als
onherroepelijk aanvaarden, maar het zou niet goed
zijn zich van dat gevoel geen rekenschap te geven.

Want als straks in Engeland deze tijd van over-
gang voorbij is en — wat te verwachten is — er
een liberale, maar in werkelijkheid een regering
der arbeiderspartij zal zijn, dan zullen deze zelfde
gevoelens zich laten gelden. Australië is er om te
bewijzen, dat in deze gevoelens en werkelijke wen-
schen in een volk het er niet toe doet hoe de re-
gering is: een staat van arbeiders is daarin het-
zelfde als een staat van enkel kapitalisten zou zijn.

Zoo komt er ook voor de Engelsche arbeiders-
partij en voor die liberalen eens de dag der erken-
ning, dat elk ander land een nationale politiek
voert en dat die nationale politiek van ieder land
nu eenmaal een tegenstelling schept met de belan-
gen van andere landen en dat daardoor de nationale
strijd ontstaat, welke ook het heerschen van het
eene volk over het andere doet zien als middel om
het eigen volk tot grootheid te brengen. Deze er-
kenning wacht aan een goed deel van het Engel-
sche volk. De erkenning, dat het voeren van een
nationale politiek of, als men het krachtig doet,
van een imperialistische politiek, aan volken eigen
kan zijn, aan meerdere volken eigen is, op het
oogenblik het meest aan het Fransche en dat het
dan maar geldt zich zoo goed mogelijk te hand-
haven.

Aan het Fransche volk behoort die erkenning
niet bijgebracht te worden.

Dat Poincaré zijn Roerpolitiek naar believen kan
voortzetten en zich dan inderdaad op een meerder-
heid beroepen kan, is alleen het gevolg van een
vrijwel algemeen verbreid natuurlijk imperialisme
in het Fransche volk, hetwelk het vergrooten van
de nationale macht en het streven daarnaar als
volkomen natuurlijk begrijpt.

Het zal goed zijn tot een meer zuivere erkenning
van deze dingen te komen. Men kan de ontwikke-
ling tot zelfbestuur van Indië, als zaak van recht
voorstaan, en men kan zich daarbij trachten voor
het eigen land nog de meest voordeelige oplossing
te vinden, zorg dragend die in een verband tus-
schen moederland en vrij geworden kolonie te vin-
den, men kan zelfs zich geheel aan de zijde van
de Indische nationalistische scharen, maar men kan
niet ontkennen, dat deze gang van zaken voor het
eigen land nadeelig is en dat de grootheid van het
eigen volk tusschen de andere volken heeft geleden.

Persoonlijk kan men zelfbestuur voorstaan als
zaak van recht, maar een volk, als geheel, verleent
dit zelfbestuur aan zijn kolonie omdat het niet
anders kan.

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING.

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG

ZALEN VOOR PARTIJEN

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 30,000,000.
Statutaire Reserve - 19,769,180.
Buitengewone Reserve - 22,660,000.

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 'S-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Depositō's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPIJKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 'S-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs. S.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeldde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Onze eigen idealen van een geordende en vrije samenleving van alle volken in behoorlijk verband, met vrije beschikking over eigen lot, doch tevens in goede onderlinge betrekkingen, deze idealen kunnen wij veilig bewaren en elk op onze wijze naar hun verwerkelijking streven, ons verheugend met ieder teeken, dat op de mogelijkheid dier verwerkelijking wijst. De ontwikkeling tot zelfbestuur van alle thans nog niet zelfstandige volken past natuurlijk in deze onaanvechtbare idealen, welke als vanzelfsprekend meebrengen, dat het de taak van wel-ontwikkelde volken is: gezamenlijk de ontwikkeling der andere te bevorderen en hen later als gelijke in de rij der naties op te nemen. Deze overtuiging mag ons echter niet afbrengen van de erkenning van de in volken levende aspiraties, van een nationalisme, dat weerbaar is en uitbreiding zoekt van macht en dat diep in de volken leeft en dat, in zijn opbloei (nu Frankrijk) en dooving (nu Engeland) tevens de opkomst en den nedergang van volken bepaalt. Eerst alsook in volken, welke zich sterk gevoelen en welke de macht hebben over andere te heerschen, de overtuiging van de noodzaak eener geordende samenleving van alle volken met eerbiediging van elkanders rechten levendig wordt, eerst dan zullen in algemeenen zin de aangeduide idealen verwezenlijkt kunnen worden.

Het is, in dit licht beschouwd, in het geheel geen wonder, dat een artikel van een Fransman, van Léon Abensour namelijk in de *Nouveau Monde*, over de nationale beweging in Indië begint met dezen aanhef: „De schepping van een Ierschen Vrijstaat, waar eens een vazalstaat van Engeland was, de onafhankelijkheid — wel beperkt door draconische voorwaarden — welke Egypte terugkreeg, zie daar ernstige tegenlagen van de wereldpolitiek van Engeland. Zij zijn onbetekenend vergeleken bij de perspectieven, welke de nationalistische beweging opent, welke thans geheel Indië schijnt te omvatten. Eerste verovering van het Engelsche imperialisme, eerste verwerkelijking van het genie van de groote Britsche kolonisten, hoeksteen van het Britsche wereldrijk en centrum van gansch de Britsche politiek, welke in de 19de eeuw zich de groote zeevelden en in de 20ste ook wegen te land wist te verzekeren, grootste afnemer en grootste leverancier van de Engelsche kooplieden, heeft Indië in het leven van de gemeenschap, waar de Union Jack boven wappert, een exceptioneele plaats ingenomen. Het Britsche rijk kan zonder Ierland, zonder zijn Afrikaansche kolonies blijven bestaan en bloeien. Het verlies van Indië zou een doodslag zijn. Moet men werkelijk dit verlies als zeker tegemoet zien?”

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Een en ander over het Desabestuur op Java.

II.

Wanneer men dit oude Javaansche Desabestuur met het moderne vergelijkt, dan blijkt dat van de vroegere instellingen zoo goed als niets is overgebleven, zegt de schrijver.

Het thans bestaande overleg in de Desa is slechts een schaduw van den vroegeren Desaraad en wil men laten opleven in aansluiting aan het zelfbestuur.

Dat overleg zal evenwel slechts in naam bestaan. Niet alleen dat zooveel door prenta haloes en prenta kras vervangen is, is hetgeen besloten wordt in den regel meer de wensch der Inlandsche Bestuursambtenaren dan van de bevolking.

Wanneer de prija, de Wedono of de assistent-Wedono in de een of andere Desa een maatregel verlangt in te voeren, dan geeft hij daarvan kennis aan den Loerah die de kiesgerechtigden te samen brengt ter plaatse van den Pryaji, ten einde overleg te plegen, ook al weten die kiesgerechtigden van de zaak niets af.

BESCHIKBAAR.

DE BAS & Co., Bankiers HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting

Doch die kiesgerechtigden zijn juist de personen die hem tot dorpshef hebben gekozen en wat aan zulk eene verkiezing vast zit, niet het minst de suikerstreken, is wel voldoende bekend.

Wel belet de Regeering zooveel mogelijk de misbruiken, die aan de Loerah-verkiezingen zijn verbonden, doch niettemin blijven zij in het geheim bestaan, omdat ze feitelijk eene adat zijn geworden die moeilijk uit te roeien schijnt. *)

Eenmaal als Desahoofd in functie getreden, is hij feitelijk de bestuursman, die aan de leden van het Desabestuur de bevelen geeft. Van zijne positie is hij vrij zeker.

Behalve misschien een geldelijk welgesteld Kampongbezoeker, waarvan het Dorpshef afhankelijk is, buigt de bevolking voor die bevelen die zwaar zijn, aangezien alle administratieve Departementen met het Desabestuur bemoeien hebben.

Die omvangrijke taak heeft niet alleen het gevolg dat het Dorpshef geen tijd heeft te denken aan Desa-autonomie doch ook dat hij in de praktijk de sterke arm is van den hooger geplaatsten Inlandschen bestuursambtenaar, eene verhouding die ongewenscht is, aangezien hij zoo dikwijls aanleiding geeft tot oogendienarij en veel corruptie.

Geschraagd in zijn werk door den hooger Inlandschen Chef, worden de tegen het Desabestuur ingebrachte klachten, wegens gebrek aan bewijs terzijde gelegd, dan wel het Desabestuur tijds in gelicht omtrent hetgeen hangende is en kan de klager tot het einde der dagen op antwoord wachten.

Dat de Kampongman onder die omstandigheden de zaken liever laat loopen, spreekt vanzelf, behalve als hij nog gebruik maakt van de gelegenheid om bij anoniem geschrijf klachten in te dienen.

De groote massa is van meening dat, al is het bestuur met zijn inlandsche vertegenwoordigers ook nog zoo rechtvaardig en welwillend gestemd, het geen plaats is voor den kleinen man om zijne moeilijke levensomstandigheden bij hooger autoriteit voor te brengen en heeft hij dientengevolge geen vertrouwen in de hogere leiding.

Het spreekt vanzelf dat dit verwijt niet alle prija's treft.

Gelukkig zijn er vele met trouwe plichtsvervolgeling werkzaam, die in werkelijkheid de beschermers zijn van het volk en wier diensten in de hoogste mate door volk en gezag op prijs worden gesteld.

De inhoud van de Staatsbladen, Bijbladen en bestuurscirculaires wijst op ruim voldoende mate van belangstelling van de zijde der Regeering dat zij het goed meent met het behartigen der volksbelangen, doch die goede bedoelingen komen lang niet altijd aan het rechtmatig adres.

Dit ligt niet aan het stelsel, dat goed is, doch aan de kwaliteit van de Inlandsche prija's, waarvan er vele zijn die zich vasthouden aan de oude instellingen van Brawidjaja, Madjapait en Padjardjan en op die wijze de Regeeringsvoorschriften feitelijk tegenwerken.

Volgens dat stelsel moet een klager zich nog altijd laten aandienen bij den dienstdoenden oppasser en, op de hurken gezeten, gewoonlijk uren lang wachten op een gehoor, met het natuurlijk gevolg dat hij liever zijne omstandigheden bloot legt aan den Volksleider, dan aan het Desabestuur of aan het Districtsbestuur.

Bij den Volksleider kunnen zij beter en in den breede hun hart uitspreken, terwijl die leider, ingevolge van aantasting van rechten, den klager daarvan op de hoogte brengt en den weg van Rechten wijst.

In conflict komende met den prija, zal deze natuurlijk niet vergeten bij Geheim-Dienstrapport het

*) De mogelijkheid is niet uitgesloten dat tal van leden in de Kampongs bij verkiezingen de voorkeur geven aan een desahoofd, bij wien men met geld terecht kan, dan aan een integre persoon.

EINDHOVENSCH BOOMKWEKERIJ

TEL. 534 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Zeehaboe's en Jongens beschikbaar.

203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
V. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

nodige te getuigen tegen dien Volksleider en dezen gaarne tot zoenoffer laten dienen.

De Volksleider is de groote vijand van den conservatieven pryaji.

(Wordt vervolgd).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De politieke toestand in China.

Men schrijft in de „Sinar-Sumatra” van 14 April 1923 dat de onrustige toestand in de provincie Szechwan steeds ernstiger vormen aanneemt, hoofdzakelijk tengevolge van het bestaan van 2 militaire partijen.

Een dezer partijen wordt gevormd door de Generaals Hsiung Ko Wu en Tan Mou Hsin, die hebben medegedeeld dat zij staan aan de zijde van Generaal Lin Cheng Hsuan, opperbevelhebber van de legermacht in de provincie Szechwan. Verder heeft men zich aangesloten bij de Generaals Tang Chi Yao en Yuan Chu Ming in de provincie Yunnan, in de hoop hulp te ontvangen uit dat ressort.

De andere partij staat onder leiding van Generaal Teng Hsi Heu, die reeds zulk een belangrijke rol in de tegenwoordige verwickelingen heeft gespeeld en waarin deel wordt genomen door de Generaals Hoa Kuong Lieh, Chen Kuo Tung, Chen Fu Wu en Chen Tsia Lin.

Deze laatste partij is een ernstige tegenstander van Generaal Liu Cheng Hsuan en wordt gesteund door Generaal Liu Chen Hou, oud-Gouverneur van Szechwan en Generaal Yang Sheng, die met hunne legermacht in opdracht hebben de troepenmacht van de Generaals Liu Chen Hou en Hsiung Ko van elkander gescheiden te houden.

Generaal Liu Chen Hou is reeds van Ningchiang en Kansu vertrokken, met het doel zich te Mienhsien te vestigen en van daar uit te ageeren tegen de troepenmacht, die in Kwang Yuan gelegerd is.

Het leger van Generaal Yang Sheng bezet Wuchi, een belangrijke plaats in het terrein van actie.

Zijn doel was Peichow te nemen. De troepenmacht van Generaal Yang ageert aan den anderen oever van de Tairivier en heeft versterkingen opgericht op de heuvels van Wushan.

Die macht is in twee deelen gescheiden en beweegt zich in de richting van de plaatsen Chung Chou en Suting, waar achter Generaal Hsiung Ko Wu zich genesteld heeft.

Aldus is op dit oogenblik de toestand in het Noordelijk gedeelte van de provincie Szechwan.

In het Zuidelijk gedeelte daarvan ageeren met niet minder energie de Generaals Teng Hsi Hou en Chen Kuo Tung, met het doel de troepenmacht van Generaal Lai Hsin Hwei te Neichiang zoo mogelijk te vernietigen, waartoe reeds tweemaal pogingen werden gedaan.

Ten einde den opmarsch van Generaal Teng Hsi Hou te stuiten, zond Generaal Liu Cheng Hsun, reeds sterke afdelingen keurtroepen onder bevel van de Kolonels Lan Shih Yu en Yang Hsiao Chi naar Chuyang.

Van andere zijde wordt gemeld dat uit het Arsenal te Hanyang 8 machinegeweren en 40 wagons met ammunitie naar Generaal Yang Sheng zijn verzonden op dringend verzoek van Generaal Wu Pei Fu, welk oorlogsmateriaal naar Chengtu moest worden gedirigeerd. Generaal Wu Pei Fu heeft aan Generaal Hsiao Yao opgedragen de noodige troepenversterkingen naar Generaal Yang Sheng te zenden.

Generaal Wang Ju Chun en Generaal Lu Chen Shan zijn respectievelijk tot Bevelhebber en Onder-Bevelhebber van deze militaire Expeditie aangevoerd.

Volgens de laatste telegrafische berichten was een belangrijk gevecht in gang.

De legermacht van Generaal Liu Cheng Hsun bevindt zich te Hanchuan en die van Generaal Teng Hsi Hou te Chatientze, niet ver van de stad Chengtu,

Het beste adres voor Indische Families

voor In- en Verkoop van hun Meubelen is en blijft het van ouds als solied en reëel bekend staande adres

J. HORNMAN & ZOON

TAXATEURS

Gr. Hertoginnel. 252, Den Haag, Tel. M. 391

.....naast het kantoor van de Beton-Maatschappij.....

waarvan de toegangspoorten gesloten zijn. De regelmatige vijandelijke ontmoetingen tusschen partijen, zijn voor de inwoners in de steden de aanleiding geweest om aan de leiders een wapenstilstand te vragen, doch, aangezien de berichten luidden dat de Generaals Teng Hsi Hou en Chen Kuo Tung overal verliezen hadden geleden, kon van die pogingen niets komen en werden afgevaardigden gezonden om over den vrede te onderhandelen.

In hetzelfde blad als boven vermeld, wordt medegedeeld dat de heer Nio Ke Tjiau, schrijver van naam in China en gewezen Minister van finantiën een schrijven tot Dr. Sun Yat Sen, leider van de Zuidelijke Partij te Canton heeft gericht, waarin hij als middelen tot herstel van het verdeelde China de navolgende maatregelen aanprijst, n.l.:

- I. Opheffing van de functie der provinciale Gouverneurs;
- II. Geen militaire inmenging in civiele Bestuursadministratie;
- III. Zóódanige verbetering in 's land finantiën te brengen dat het vrouwen van het Binnenland en Buitenland wordt herwonnen;
- IV. Bezuiniging bij het nemen van alle maatregelen van bestuur;
- V. Verwijdering van alle oproerige elementen, die zitten te broeien in het Bestuursnest.
- VI. Regeling van het Bestuur op werkelijk Republikeinschen grondslag.

Literatuur-Overzicht.

Buitenlanders in Ned.-indischen Staatsdienst.

No. 13 van jaarg. '23 van het Indisch Bouwkundig Tijdschrift bevat een klacht der redactie over de inkrimping van het corps bouwkundige opzichters in verband met de bezuiniging. Een groote onbillijkheid wordt het geacht „dat de buitenlandse krachten rustig blijven voortdienen en begonnen wordt met de opzichters, *Nederlanders in tijdelijken dienst*. Indien er geen buitenlandse krachten in dienst zouden zijn, zou zulks misschien geen reden geven om hierover te spreken, maar nu dit wel het geval is en zelfs bij het corps opzichters van landsgebouwen in groote mate, komt 't al zeer onbillijk voor, dat onze collega's, Hollanders en hier geboren, plaats moeten ruimen voor buitenlandse krachten.”

Als verder gewezen is op het feit, dat in een residentieplaats op Sumatra naast één in Indië opgeleiden opzichter B. O. W. vier buitenlandse opzichters en een aantal buitenlandse werkhazen te werk zijn gesteld, wordt nog medegedeeld het geval van een opzichter van landsgebouwen, wiens dienstverband afgelopen is en aan wien met Augustus ontslag uit 's Lands dienst is verleend. Hij ontving zijn opleiding in Indië, was vroeger jaren lang bij de S.S. en B. O. W. werkzaam, wilde echter meerdere kennis verwerven en trok naar Nederland om aldaar het diploma van bouwkundig en waterbouwkundig opzichter te behalen. De bouwkundige zijde van zijn vak trok hem aan en hij werd uitgezonden als opzichter van landsgebouwen bij de B. O. W. in tijdelijken dienst.

Men zou zeggen — aldus het einde der klacht — waarom moet iemand met een staat van dienst als deze collega heeft, heengaan, terwijl tientallen en meer buitenlanders, eveneens in tijdelijken dienst, aangehouden worden en zodoende aanleiding zijn, dat zij die hier thuis hooren weggezonden worden met het voornitzicht van werkloosheid, want zelfs met alle inspanning van krachten en met heel veel voorspraak valt het moeilijk een bescheiden betrekking als opzichter te vinden.

In dit verband brengen wij een gedeelte van een praeadvies van Dr. Ir. Th. van der Waerden naar voren, voor zoover dit betrekking heeft op boven aangevoerde kwestie. 1)

Het vraagstuk van helemmering van vestiging van buitenlandse arbeiders staat voor Ned.-Indië geheel anders dan voor Nederland. Het gaat er niet zoozeer om of buitenlandse arbeiders in den ruimsten zin genomen — ingenieurs, opzichters, administrateurs, enz. — al of niet moeten worden toegelaten, dan wel of niet eerst de aanwezige buitenlandse arbeidskrachten moeten worden ontslagen, omdat een buitengewone malaise is ingetreden, alvorens Nederlanders voor ontslag aan de beurt zouden moeten komen. Zoo blijft heeft zich het geval voorgedaan, dat Nederlandsche opziensers aan de Ombilin-mijnen te Sawah Loento werden ont-

1) De titel van het werk waarin het praeadvies is uitgebracht wordt hierachter, op bl. 12, vermeld.

BESCHIKBAAR.

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of
gescheurd zijn.
U kunt ze moeilijk missen Geen nood
**Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!**

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
hebben eigen ateliers te
BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

BESCHIKBAAR.

PIANO'S RIPPEN

P. Heinstraat 42

DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

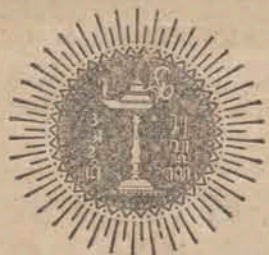
N. V. Meubelfabriek „DELTA”

Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893

NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden:

Complete Huiskamers van af f 315.-

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofdepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleedt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder dezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefded van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet zischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en eereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . .”.

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

J. A. VAN HEIJNINGEN
FABRIEK VAN GRAFHEKKEN - SANITAIRE ARTIKELLEN
AANLEG VAN GAS- EN WATERLEIDING
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
HAARDEN, KACHELS en FORNUIZEN
„ELECTRISCHE SMEDERIJ”
WESTEINDE 159 TELEFOON M. 2867 DEN HAAG

slagen, terwijl buitenlanders werden gehandhaafd.
Dr. v. W. besluit: Naarmate de autonomie van Ned.-Indië toeneemt, zal ook dit vraagstuk van karakter veranderen, nademaal de woorden: „Nederlander” en „buitenlander” van uit Indonesië gezien dan allengs minder in betekenis gaan verschillen.
Ongetwijfeld is tegen deze redeneering niets in te brengen, maar men zou haar o.i. kunnen vervolgen aldus: Deze toeneming der autonomie (en de voortschrijdende ontwikkeling der Indonesiërs) zal er trouwens — zij het in een verre toekomst — toe leiden dat in Indië zelf de noodige arbeidskrachten beschikbaar zullen zijn.

Jaarbeurs te Bandoeng.

De Ind. Merc. van 12 dezer meldt: De Utrechtsche Jaarbeurs heeft zoo langzamerhand haar kern van vaste comparanten, die tweemaal 's jaars hun plaats innemen en hun artikel demonstreeren. Behalve deze kern is er telkenmale echter een aantal nieuwe exposanten, die zich toeleggen op fabricage of import van een speciaal artikel, waaraan zij meer bekendheid wenschen te geven. Het kan van nut zijn onder de aandacht van deze zich op speciaal gebied bewegende firma's te brengen, dat een overeenkomstige gelegenheid tot introductie van hun artikel bestaat in onze overzeesche landen.

De Vereeniging Ned. Indische Jaarbeurs te Bandoeng vond daarin aanleiding om, met welwillende medewerking van de Utrechtsche Jaarbeursvereniging en van het Koloniaal Instituut, op de 9e Jaarbeurs te Utrecht voor het eerst een informatiebureau in te richten. De belangstelling bij die gelegenheid ondervonden, had ten gevolge de installatie van een Nederlandsch Correspondentiebureau van de Bandoengsche Jaarbeurs, voorloopig in Den Haag gevestigd. Bij deze instelling zijn alle inlichtingen te verkrijgen omtrent deelneming aan de 5e Jaarbeurs te Bandoeng. In 't bijzonder zal er naar worden gestreefd om voor zaken, die een speciaal artikel op de Indische markt wenschen te introducereen, maar voor welke het bezwaarlijk is van hieruit zonder genoegzame gegevens de noodige maatregelen te treffen, den weg tot dat doel te effenen.

De Gids.

Het Oct.-Nr. bevat een artikel van Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, getiteld: Vergeten jubilé's. Als men de Encyclopaedie van Ned.-Indië dl. IV, bl. 373 opslaat, leest men dat de hoofdplaats der vroegere afd. Anjer, Tjilegon, „eenige bekendheid heeft gekregen door een oproer in 1887, waarbij de assistent-resident en andere Europeanen vermoord werden.” Prof. Sn. nu wijdt aan deze gebeurtenis (die niet in 1887, doch in Juli 1838 voorviel) zijne beschouwing, waarbij op den voorgrond treedt zekere Moehamad Arsjad, die tengevolge der „Tjilegonsche gruwelen” naar Timor Koepang werd verbannen. Eerst na een dertigjarig verblijf aldaar werd aan hem vergund naar Bantam terug te keeren. De mededeelingen van Prof. Sn. over dezen „politieken misdadiger” zijn buitengewoon leerzaam voor hen die in dergelijke gevallen voor het uitspreken van een vonnis worden gesteld. Ook de humane opvattingen van den geleerden schrijver omtrent de oorzaken van den zgn. „Tjilegonschen opstand” verdienen algemeene aandacht en waardeering.

In hetzelfde Gids-Nr. nog eene beschouwing van Prof. Dr. J. Huizinga: „De Universiteit van Indië”. Vooropstellende dat Ned.-Indië thans rijp is voor een Universiteit, geeft schr. de richting aan, die z.i. dient te worden gevolgd bij de totstandkoming.

De Universiteit van Ned.-Indië moet een eenheid zijn, die het geheele eilandrijk omvat en niet voor al haar functies en organen aan één plaats gebonden is. Men bouwe haar uit op de reeds bestaande hoogeschool te Bandoeng, op de medische die er bijna is en de juridische die in de maak is. De Universiteit zij het ideëel verband, de hoogescholen zijn haar wezenlijke deelen.

Wanneer de Universiteit zich enkel beperkt tot de functies van doceerend en examineerend lichaam, dan mist zij een belangrijk deel van haar roeping. Zij moet het centraal orgaan zijn, dat de beoefening der wetenschap over geheel Indonesië bijeenhoudt en bevordert. Zij moet, met andere woorden, tegelijk de rol vervullen van een academie van wetenschappen.

Men ga eenvoudig voort, allereerst de vakhoogescholen, waaraan behoefte bestaat, in te richten, doch onder het gezichtspunt, dat zij deelen zijn van de Universiteit. Men kome, nu het nog tijd is, wat de Technische Hoogeschool te Bandoeng betreft, terug op de te slaafsche nabootsing van het Nederlandsche model. Elk der hoogescholen dient zoo zelfstandig mogelijk te zijn, en zoo eenvoudig mogelijk van bestuursvorm. Een eenvoudige bestuursvorm is uitvoerbaar, omdat het oppertoezicht, berustend in de Universiteit als algemeen lichaam boven de hoogescholen, centraal georganiseerd kan zijn.

Dit zijn slechts enkele grepen uit het schema van Prof. H. dat door hem nader ontwikkeld wordt, ook wat de te docereen

Genua en Marseille
Geregelde Koeriersdiensten
voor passagiers.
REISBUREAU LINDEMAN
's-Gravenhage
Rotterdam - Arnhem - Groningen - Utrecht

vakken, bevoegdheid der Universiteit bij graadverleening enz. betreft. Alleen vermelden wij nog dat de schr. niets gevoelt voor Indische studentencorpsen in navolging van de Nederlandsche. „In hun uiterlijke gedaante overgeplant naar Indië, waar de voorwaarden voor een goede functie die hun de Nederlandsche traditiën bieden ontbreken, zouden zij daar hoogstwaarschijnlijk direct cultuurverstoring werken. Misschien kan men door het bevorderen van de oprichting van dispuuten en sportgezelschappen het opkomen van corpsen nog in de kiem weren.”

Een praktisch boekje.

Waarom moet ik denken? Wat moet ik doen? Wenken aan het Hollandsche meisje dat als huisvrouw naar Indië gaat, door Dr. C. J. Rutten—Pekelharing. (Gorinchem, J. Noordwijn en Zoon).

Dit is nu eens eeps boekje dat — om een veeltijds misbruikten term te bezigen — in een „werkelijke behoefte voorziet”. De opmerkingen van de schrijfster over het leven van Europeanen in Indië en vooral haar aanwijzingen voor het drijven van een huishouding aldaar, zijn niet bestand voor mondaine meisjes die met een rijken Europeaan op een der hoofdplaatsen trouwen, wier middelen het veroorloven het huishouden aan anderen over te laten. Maar voornamelijk wil het zijn een gids voor jonge onbemiddelde ambtenaarsvrouwtjes die, in afgelegen plaatsen vooral, geheel op zich zelf zijn aangewezen.

Enkele door de schr. behandelde onderwerpen: het uitzet (voor vrouw en man); de taal en gewoonten van „het andere volk”; het huishouden in Indië; de voeding; wat tegen Indische ziekten gedaan kan worden; wenken omtrent kleeding en voeding van kinderen, enz.

Het is te wenschen dat dit eenvoudige, maar nuttige werkje in handen zal komen van vele toekomstige Indische huisvrouwen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van Nr. 10. Het opschuren van mais, door K. van der Veer. — Resultaten van het technisch onderzoek van eenige veel op Java gebruikte houtsoorten, door J. A. Maronier. — Plantaardappelen (in verband met de cultuur op Java), door J. van Baalen. — Vermenigvuldiging langs geslachtelijken weg van vruchthoornen, door J. J. O. — Groenbemesters in rubber- en koffietuinen. — Vereeniging voor de theecultuur in Ned.-Indië (ontleend aan het jaarverslag over 1922). — Mr. van Geenep en Kamers van Landbouw, door T. Ottolander.

Indisch Bouwkundig Tijdschrift.

In de Nrs. 13 en 14 (15 en 31 Juli '23) is opgenomen de tekst eener voordracht van den hr. H. G. Nieuwenhuis, handelend over stadshygiëne door bodem-assainering, een hoogst belangrijke verhandeling, verduidelijkt door graphische voorstellingen en kaartjes.

Schrijver geeft eerst een beeld van de sterftecijfers van eenige plaatsen, waarbij Semarang het ongunstigst afsteekt, terwijl Sibolga (op Sumatra's Westkust) een zeer laag sterftecijfer vertoont, waarna hij de factoren vermeldt welke op die cijfers betrekking hebben (ziekten). Ten slotte behandelt hij de technische zijden der gezondmaking, de gunstige resultaten in Tjilatjap, Sibolga enz. bereikt. Z.i. heeft het in de laatste plaats verrichte werk hygiënisch de stoutste verwachtingen overtroffen. „Van Sibolga begon de victorie, de grootste victorie op het gebied der stadshygiëne in ons schoon Insulinde; een victorie die ons mag vervullen van nationalen trots, . . . want daar is iets grootsch verricht!”

De Indische Mercur.

No. 41. Beplante uitgestrektheden en productie in het groot-landbouwbedrijf in Ned.-Indië in het jaar 1922, door C. W. Bagehus. — Handelsbeweging van suiker in de verschillende landen der wereld in het jaar 1922 (slot), door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Met rubber beplante uitgestrektheden in Ned.-Indië gedurende 1922. — Handel tusschen Ned.-Indië en Denemarken. — Invoer tot verbruik der voornaamste handelsartikelen op Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verslagen van maatschappijen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft ditmaal recente literatuur over de zgn. groote cultures: cacao, kina, koffie, rubber, suiker, thee.

We noteren hieruit: Rubber growing in the West Indies (Mal. Tin & Rubber Journ. 14, 1923, p. 349). Uitvoerig cultuur-economisch artikel over de cultuur in Britsch-Guiana. Surinamé en Trinidad. — Tea growing in the Dutch East Indies (Spice Mill 44 (1923), p. 1768).

Industriele mogelijkheden in Ned.-Indië. Cement.

Het Juli-Nr. van het Orgaan der Vereeniging der Ned.-Indische Jaarbeurs ontleent aan Korte Berichten eenige gegevens, welke het aanleiding geven tot enkele opmerkingen omtrent de voorziening in de behoefte aan cement in Indië. Na geschreven te hebben over den verminderden invoer

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

BESCHIKBAAR.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenstraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

FA N. LOEB, Noordeinde 107-109
 TEL. H. 3149 DEN HAAG 'OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling:**
KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
 MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
 Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijkwielen - Kachels - Lampen - enz. en z

Heeren- en Dameskleeding
 naar Maat

Bilijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,
WILLEM VAN HOUT
 MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

door Japan en de oorzaken ervan, eindigt het blad: Dat een cementfabriek in Ned.-Indië levensvatbaar heeft is afdoend gebleken. Grote quanta cement moeten hier nog steeds uit het buitenland worden aangevoerd¹⁾ en de vraag is dus gerechtvaardigd of niet door eigen productie in de behoefte kan worden voorzien. Een wijid arbeidsveld voor onze Indische ondernemers ligt hier nog open. Zij zouden zich de taak volharding der Japansche producenten ten voorbeeld kunnen stellen en hier een industrie vestigen, die van groot economisch belang mag worden geacht.

De thetische en antithetische (polemische) methode bij de prediking aan Mohammedanen (slot), door H. A. van Andel. (De Banier, 7 Sept. '23).

De witte steenkool (toepassing der waterkracht) in Ned.-Indië, door B. (Wetenschappelijke Bladen, Oct. '23).

Men of the inner jungle, by W. F. Adler. Illustrated with photographs by the author. (London, L. Parsons). (Reisverhaal naar de Barito, Borneo).

Indië. Geïllustreerd weekblad.
 Afl. 28. Kunst en kunstvaardigheid in Indië (vervolg), door N. (met afbeeldingen van krissen). — Boedoean (suikerfabriek in Oost-Java), door P. van Schilffgaarde (vervolg). — De zaak Nji Anah (voor den Landraad te Bandoeng), door D. K. — Militaire krabbels (uit de oude doos).

Suriname.

Volgens de berichten in de Surinaamsche bladen begint men daar te vreezen, dat het standbeeld van Koningin Wilhelmina — gemaakt van Oberkirchner zandsteen — niet bestand zal zijn tegen de atmosferische invloeden. Wij gelooven dat deze vrees ongegrond is. De atmosferische invloed in de tropen is o.i. voor monumenten geen gevaarlijker vijand dan de vorst in koude klimaten. Naar men ons mededeelt heeft de beeldhouwer den steen, die behoort tot de beste zandsteensoorten, met de uiterste zorg uitgezocht. Bedriegen wij ons niet, dan hebben wij op de begraafplaatsen in Suriname zerken van zandsteen van zeer ouden datum gezien, die uitstekend geconserveerd waren. In „Brockhaus' Konversations-Lexikon" vonden wij de volgende aantekening: „Die feinkörnigen und festen Arten eignen sich vorzüglich als Bausteine, zu Bildhauerarbeiten u.s.w."

Het oude Java en zijn kunst.
 Aldus de titel van een nieuw geschrift van Prof. Dr. N. J. Krom, verschenen als No. 23 in de reeks „Volksuniversiteits-Bibliotheek" (Haarlem, Erven F. Bohn).
 Ook dit boek van Prof. Krom is, evenals de andere geschriften van dien geleerde, zóó geschreven, dat het door den belangstellenden leek gemakkelijk is te volgen.
 Het werkje is verdeeld in de volgende hoofdstukken. I. Het ontstaan der Hindoe-Javaansche beschaving. II. De oudste Hindoe-Javaansche kunst. III. De ontwikkeling der Hindoe-Javaansche cultuur. IV. Midden- en Oost-Javaansche kunst. V. Het einde der Hindoe-Javaansche beschaving en kunst. Na ieder hoofdstuk geeft de schr. een opgave van literatuur welke de gelegenheid tot diepere bestudeering van het behandelde schenkt. Aan het slot een register en een 8-tal afbeeldingen van tempels.

Het beeld is uit één stuk gehouwen, wat een groot voordeel is. Het is nog nieuw. De steen is a. h. w. zoo van onder den beitel vandaan open gelegd en heeft eenigen tijd nodig om een warmeren en meer egalen tint te verkrijgen.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1923, No. 36. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. (Wetlevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Van het onthulde standbeeld geeft „De Wereld-kroniek" van 13 October een afbeelding.

Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek. Prae-adviezen over de vraag: Kan belemmering der vestiging hier te lande of in Ned.-Indië van buitenlandsche arbeiders geacht worden te zijn in het algemeen belang? (s-Gravenhage, Mart. Nijhoff).

Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. Verslag omtrent handel, nijverheid en landbouw in Ned.-Indië gedurende 1922. (Wetlevreden, G. Kolff en Co.).

Van den Surinaamschen correspondent een brief in „De Avondpost" van 6 October over de politiek van het moederland ten opzichte van de bacoven-cultuur. De schrijver wijst met grooten ernst op de heillooze gevolgen van deze politiek, die heel wat meer zal kosten dan het kleine bedrag dat noodig zou zijn als steun voor het doen herleven van de cultuur, welke het behoud zou zijn van de plantages, nu koffie en cacao onverkoopbaar zijn.
 Aan het slot van zijn brief bespreekt de schrijver de protestvergadering van de 1500 landsdienaren in Suriname, en schrijft:

Exporter's Directory of the Netherlands East Indies. Fifth edition. Published by the division of commerce of the Department of Agriculture, Industry and Commerce, Buitenzorg. (Wetlevreden, Ruygrok and Co.).

In Memoriam Ds. M. Lindenborn (met portret). — Suriname. De zending onder de Javaansche immigranten, door H. Larisch. — Het seminarie te Depok. (Nederlandsch Zendingsblad, Oct. '23).

„.....De Minister had uitdrukkelijk en zonder eenig voorbehoud verklaard, dat de duurtetoelagen niet zouden vervallen alvorens een grondige verbetering der salarissen zou hebben plaats gehad. Men trok de duurtetoelagen toch in en gaf de salarisverbetering niet. Het is dan ook logisch dat een nobel man als de huidige Gouverneur van Suriname zich daarbij niet kan neerleggen, dat hij opkomt voor zijn ambtenaren en de verantwoordelijkheid voor de gevolgen van de ministerieele woordbreuk niet wenschte te aanvaarden.".....

Uit het leven der vijgeninsecten (met ill.), door Dr. H. H. Karny. — De apenbroodboom: Adansonia digitata L., door P. van Oye. (Tropische Natuur, Sept. '23).

Handel, cultuur, industrie, verkeer en hun fatale invloed op het welzijn van tropische volken (vervolg), door H. F. Tillemans. (Vrije Arbeid, Sept. '23).

De Kamers van Landbouw (vervolg), door Mr. A. van Genep. — De selectieve uitdunning van rubbertuinen in de praktijk, door J. H. Kineman Jr. — Productie-opnamen of bastonderzoek? door W. Bally. — Voordracht over het drooghuis „Patent Zimmermann". (Publ. Ned. Ind. Landb. Syndicaat, Jaarg. '23, afl. 23).

Naar aanleiding van het Semarangse echtscheidingsproces, door Mr. H. van Wageningen. — Het strafrecht en de zegelverordening 1921. Naschrift, door Mr. K. J. Bijl. — Verlanglijst. II. De merkenverordening, door Mr. A. J. G. Maclaine Pont. (Ind. Tijdschr. v. h. Recht, Deel 118, afl. 6). — Eene laeune in de nieuwe competentie-regeling voor de Residentiegerechten in arbeidscontractzaken, door Mr. Carsten. — De wettelijke woonplaats van den wetgever, door Mr. A. J. G. Maclaine Pont. (Id. Deel 119, afl. 1).

Catalogus van de jubileum-tentoonstelling 1923, gehouden ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van H. M. de Koningin in het Koloniaal Instituut. Met kaarten en ill. (Amsterdam, Van Holkema en Warendorf).

Het Javaansch letterschrift door C. F. H. Dumont, 2e druk. (Leiden, Gebrs. van der Hoeft).

Sago-making on the Fly river (Papua), by E. Baxter Riley. With plate. (Man, Oct. '23).

¹⁾ Zeer juist: in Handelsberichten van 11 Oct. lezen we bijv. dat gedurende het eerste halfjaar 1923 op Java werden ingevoerd 209.116 vaten, met de merkwaardige aantekening dat Duitsland nu het voornaamste land van herkomst is.

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f. l. — Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

De heer van Kol, lid van de Eerste Kamer, heeft aan den minister van koloniën vragen gesteld betreffende de bij de behandeling der begrooting van Suriname voor 1922 door den minister gegeven verzekering inzake de duurtetoelagen der West-Indische landsdienaren. Deze vragen luiden:

In de memorie van antwoord op de begrooting van Suriname voor 1922, bladz. 8, deed de minister van koloniën de stellige verzekering, dat de duurtetoelagen der landsdienaren niet zouden worden ingetrokken alvorens een algeheele herziening van de salarissen zou zijn tot stand gebracht. Deze verzekering herhaalde de minister mondeling in een openbare zitting der Tweede Kamer bij de behandeling van voormelde begrooting.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
 Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867
 Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdag's na 12 uur gesloten.
 Directeur: A. VAN BOXTEL,
 Correspondentschappen in vele plaatsen.
 Correspondentschap te
 AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
 ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Conciërge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksupzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.
 (L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.
 (Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin”.
 (Top Naef in *De Amsterdammer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.
 (Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

Bezoekt de Tentoonstelling

van

Heulstraat 19 - Den Haag

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de voorzaal, thans speciaal van Bataksche weefsels.

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's middags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het gebruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Pas ontvangen een collectie *akar-bahar* armbanden tegen de reumatiek à f 2.50 per stuk.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

In volslagen strijd met deze positieve beloften kwam uit Nederland het bericht, dat de duurtbidslagen waren geschrapt, echter zonder de toegezegde salarisherziening.

De noodtoestand van de sedert lang slecht betaalde ambtenaren heeft nu zijn toppunt bereikt, waarvan de nadeelige gevolgen in de ambtelijke wereld niet zullen uitblijven, indien deze bij voortdurend door geldelijke zorgen worden gedrukt.

De „pijnlijke” en druk bezochte protestvergadering van ambtenaren, waarover De West schreef (Nieuwe Rotterdamse Courant 4 Sept. 1923), is daarvan het eerste symptoom en het vertrouwen in de Nederlandsche regeering wordt aldus ten sterkste geschokt.

Acht de minister het daarom niet wenschelijk, in deze maatregelen te nemen om de gemoederen gerust te stellen, benevens recht en billijkheid te betrachten, zonder den niet te vervullen eisch te stellen, dat daarin door de koloniale kas moet worden voorzien?

In een zijner brieven in de „N. R. Ct.” had de stercorrespondent, Dr. M. van Blankenstein, geschreven over de „treef” in Suriname. Van deskundige zijde kwam men in het blad „Suriname” tegen de mededeelingen van Dr. van Blankenstein op. Wij mengden ons in „Het Koloniaal Weekblad” in den strijd, maar het mocht ons niet gelukken den schrijver in „Suriname” te overtuigen.

In Prof. Flu vinden wij nu een medestander. In „Stemmen uit Bethesda XXIX” (Berichten omtrent den arbeid in het melaatschengesticht Bethesda in Suriname, staande onder de hooge bescherming van H. M. de Koningin-Moeder) vinden wij een artikel van zijne hand, getiteld: „Het een en ander over de besmetting met lepra.”

Onder de factoren, welke de verbreiding van lepra in de hand werken, noemt de hoogleeraar o.m. „verkeerde begrippen omtrent de wijze waarop de lepra ontstaat of wordt overgebracht.”

En dan merkt hij op: „Een bekend voorbeeld hiervan levert Suriname, waar een groot deel der bevolking geloof (en haar geloof niet wijzigen wil), dat het eten van bepaalde voedings- of genotmiddelen lepra kan doen ontstaan. Ik kan niet te lang bij dit trefgeloof, dat een vraagstuk is, dat niet in enkele regels kan worden behandeld, „blijven stilstaan, maar wil er wel op wijzen, dat „een doelmatige bestrijding der lepra in Suriname „onmogelijk is, zoolang de bevolking dit bijgeloof „niet laat varen. En wij behoeven geen illusies te „hebben, dat zij dit spoedig doen zal.”

Verder schrijft de hoogleeraar: „Volgens Rogers heeft ook slechte en ondoelmatige voeding een invloed op de verbreiding en de „kans van infectie. Indien deze meening juist zou „blijken te zijn, wordt het trefgeloof en de daaruitvloeiende gevolgen nog gevaarlijker voor Suriname, daar tengevolge van de vele treven door „vele Surinamers juist dat voedsel, dat in staat „zou zijn hun uitstekende voedingsbestanddeelen „toe te voeren, niet mag worden gegeten. (B.v. per „sonen, die niets wat van het rund of van kippen „komt mogen eten, dus geen vleesch, geen boter, „geen eieren, enz.)”

Tot zoover Prof. Flu. Wij hebben indertijd in dit blad de autoriteiten in Suriname dringend verzocht het onderzoek te doen instellen, dat aanbevolen wordt aan het slot van het artikel „treef” in de *Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië*. Dat onderzoek is voor Suriname van het allergrootste belang en hoewel het geen geld behoeft te kosten, hebben wij in de Surinaamsche bladen niet — of mogen wij zeggen: nog niet — gelezen, dat het ter hand genomen is.

„Het Vaderland” verneemt, dat binnenkort kan worden tegemoet gezien de benoeming van arts J. A. Rademaker, oud-officier van gezondheid bij de

BESCHIKBAAR.

Voor een Rijwiel gaat men bij de
Fa TIMMERMAN & Co.
 JAVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETERIJSTR. 170
 Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742
HIMA RUGGE-WHITWORTH RIJWIELEN
 GOUDSTER

Kon. Nederl. Marine, tot inspecteur van den geneeskundigen dienst in Suriname. Wij hopen, dat de heer Rademaker in de eerste plaats hygiënist is. Daaraan heeft Suriname de meeste behoefte.

Wij verwachten, dat de nieuwe inspecteur het bovengenoemde artikel in de Encyclopaedie met groote aandacht zal lezen en dat zijn eerste werk zal zijn het bedoelde onderzoek in te stellen. Hij komt op een prachtig moment in Suriname aan: hem wacht de krachtige voortzetting van het werk der Rockefeller Foundation. En dan de waterleidingkwesitie, waarvan de economische kant helder uiteengezet is in het artikel van Dr. J. W. Jenny Wijerman in de October-aflevering van „De West-Indische Gids.”

Men zou den nieuwen titularis benijden om het vele mooie werk dat hem wacht en waarin hij zeker veel steun en voorlichting zal vinden bij Professor Flu.

Curaçao.

Het Regeeringsjubileum.

De *Cur. Crt.*, die zich de laatste jaren onthoudt van mededeeling van alle plaatselijk nieuws, dat belangrijk kan worden geacht, geeft het volgende korte overzicht van de feesten op 29—31 Augustus in haar blad van 7 September l.l.:

„Onmiddellijk na het vallen van het schot om 12 v. m., sloten alle handelshuizen en winkels hunne deuren; van schier elke woning werd de nationale driekleur geheschen; en deze twee betuigen van geestdrift en gehechtheid aan het vorstelijk huis van Oranje, gaven aan de stad een feestelijk aanzien dat verhoogd werd door de vreugdekreten der bevolking langs straten en wegen.

Verschillende gebouwen en particuliere woningen o.a. het Gouvernementshuis, Club De Gezelligheid, St. Martinusgesticht, Hotel Americano, en de Koningin Emma brug waren smaakvol versierd en 's avonds buitengewoon prachtig geillumineerd met electrisch licht, vooral de brug muntte uit.

's Avonds om 8 uur gaf de militaire kapel versterkt met burgers op het Brion-plein een welgeslaagde muzikuitvoering. De slag bij Waterloo, die dagen van te voren flink ingestudeerd werd, was een groot succes, hulde aan onze brave muzikanten.

Na de uitvoering ging de menigte voldaan naar huis om flink uit te rusten en krachten te sparen voor de twee volgende feestdagen.

De volksspelen liepen naar de voorafgaande programma's zonder eenige stoornis af, waren er algemeene blijdschap en vreugde overal merkbaar, de rust en orde werden geen oogeblik gestoord. Overal klonk het „Leve de Koningin!”

Audientie, feestcantate door de leerlingen der scholen, alegorische optocht, opening van het Jubileum Sportpark, receptie ten Gouvernementshuize, danspartij op de Club Curaçao, feest op de Club „De Gezelligheid”, Godsdienstoefeningen, getuigen allen van de groote vreugde van Curaçao. Het laatste nummer van het feestprogramma groot vuurwerk was een waardig slot van de feestvieringen.

Is het Regeerings-jubileum van H. M. de Koningin een gebeurtenis van buitengewoon groote betekenis, buitengewoon groot zijn de betuigingen geweest van liefde en verknochtheid aan Oranje en Nederland door Curaçao bij die gelegenheid gegeven.”

Het door den Gouverneur aan de Koningin gezonden telegram luidt:

„Curaçao biedt Uwer Majesteit ter gelegenheid „van Haren jaardag en regeerings-jubileum betuiging „meest eerbiedige hulde en trouw onder verzekering innige verknochtheid aan Uwe Majesteit „en Hoogstderzelve Huis en bede voor langdurige „en gelukkige regeering.”

Voor het eerst is hierbij, voor zoover wij weten, weggelaten: „kolonie”.

En het Koninklijke antwoord luidde:

M. A. VREESWIJK
 WIJNHANDEL - UTRECHT
 Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

Garage NASSAU
 SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
 Verhuren van Luxe Auto's
 tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
 Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

SCHOOL OF ENGLISH
 Gelegenstraat 118 Weteringkade DEN HAAG

BEROEPS-LEERAARS UIT ENGELAND DIE OOK HOLLANDSCH SPREKEN

UITSLUITEND PRIVAAT ONDERRICHT IN DE ENGELSCH TAALEN

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27 TELEPHOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Aan Curacao mijn warmen dank voor heilwenschen en huldebetuiging welke ik hoogelijk waardeer.
WILHELMINA.

Middelen.
 Over de opbrengst der middelen in het tweede kwartaal van dit jaar schrijft de administrateur van financiën in de Cur. Cri. van 14 Sept. '23 het volgende:

Een kwart der geraamde ontvangsten volgens gewijzigde raming bedraagt f 429.663.—, terwijl werkelijke ontvangsten bedroegen f 416.732.— f 12.931.— minder dan een kwart der raming. Was de meerdere opbrengst van het eerste kwartaal 1923 ad f 88.286.— voor het leeuwendeel te danken aan de enorme opbrengst der gedistilleerd accijns in verband met de veraccijnzing van groote partijen gedistilleerd voor de accijnsverhooging, in het tweede kwartaal is hiervan de terugslag onderzonden, zoodat dit middel ongeveer f 55.000.— minder heeft opgebracht dan waarop gerekend was. De mindere opbrengst der middelen in het 2e kwartaal vergeleken bij de raming is dan ook niet verontrustend, waar zij hier aan toegeschreven moet worden.

Het invoerrecht, dat in het eerste kwartaal 1923 ongeveer f 30.000.— beneden de te verwachten opbrengst ad f 90.000.— per kwartaal was gebleven, heeft in het tweede kwartaal de helft van den achterstand ingehaald.

Was in het eerste kwartaal de opbrengst der inkomstenbelasting ruim f 50.000.— meer dan de raming, in het tweede kwartaal bleef dit middel ongeveer f 6000.— beneden een kwart der raming. En ander heeft tengevolge gehad, dat de opbrengst der belastingen belangrijk minder bedroeg dan waarop gerekend was, en zelfs met ruim 23.000.— ten achter bleef bij de opbrengst van het tweede kwartaal 1922, toen de verhooging van distilleerd accijns met 20 % en het verhoogde hef van invoerrechten nog niet in werking was. Voor wat de inkomsten van onderscheiden aard betreft, zij opgemerkt dat de loodsgelden ruim 16.000.— oprachten tegen ruim f 35.000.— in het eerste kwartaal.

Het uitvoerrecht van mijnproducten bracht op 24.577.—. Uitgevoerd werd 17129 ton fosphaat. Vergeleken met de oorspronkelijke raming brachten de inkomsten van onderscheiden aard ruim 52.000.— meer op. Een en ander is voornamelijk te danken aan:
 1°. de meerdere opbrengst van de loodsgelden ad f 29.000.— in verband met de verhooging van het vrief en het drukke scheepvaartverkeer.
 2°. de meerdere opbrengst van het domein ad ± 8000.— in verband met de uitgifte van nieuwe gronden en de verhooging van de huurprijzen.
 3°. de meerdere opbrengst van het uitvoerrecht ad f 7000.— waar de uitvoer van fosphaat belangrijk meer bedroeg dan waarbij de raming rekening was gehouden.
 4°. de meerdere opbrengst van de posten voor draadloze Telegrafie ad ± f 7000.—
 5°. de meerdere opbrengst door terugbetaling van verleende voorschotten voor den landbouw ad ± 3000.—
 De terugbetaling der verleende voorschotten voor den landbouw geschiedde vrijwel geregeld op Curacao, terwijl op Aruba f 1283.— aan aloë voorschotten werden terugbetaald.

Bovenwindsche Eilanden.
 Het gerucht, dat de heer Van der Zee, gezaghebber der bovenwindsche eilanden zou heen gaan, blijkt juist te zijn geweest. De Cur. Cri. van 7 Sept. 1923 bevat het ontslag. In zijne plaats is benoemd de gezaghebber van Bonaire de heer R. J. Beaujon die op zijn beurt door den heer J. H. Perret tot 1° April Lz. zal worden opgevolgd.
 Hoewel wij voor niemand willen onderdoen in waardeering van 't werk des heeren Van der Zee, vinden wij 't wel wat overdreven, dat dit ontslag

verleend wordt „onder dankbetuiging voor de aan den Lande bewezen diensten” na een diensttijd van, naar wij meenen, drie jaren. Men moge in de Curaçaosche samenleving voor zuidelijke plichtplegingen veel voelen, het lijkt ons toch beter, dat het gouvernement van dergelijke overdrijving zich verre houdt, en zich van zulk eene toevoeging alleen bedient bij langdurigen dienststaat of onbezoldigde dienstverleening aan den staat, gelijk ook in Nederland gebeurt. De heer Van der Zee is bovendien als gezaghebber onlangs onderscheiden met de Oranje Nassau-orde.

Schutterij.
 In vervolg op ons bericht van de vorige week vermelden wij nog het volgende uit de notulen van de Koloniale Raad van 3 Sept. '23.

Als ingekomen wordt vermeld een schrijven van den Majoor-Commandant van de Schutterij alhier, waarin hij naar aanleiding van de memorie van toelichting op de ontwerpverordening tot opheffing van de schutterij, als zijne meening te kennen geeft, dat het in die memorie gestelde „dat wellicht geen behoorlijke uitvoering kan worden verleend aan het voorschrift betreffende de jaarlijksche indeeling” niet als argument mag worden gebruikt om de schutterij op te heffen.
 Dit stuk werd voor kennisgeving aangenomen.

Uit den Verrzen Vreemde.

Hoe staat de musulman buiten Turkije tegenover Nieuw Turkije?

Moestapha Kemal Pacha heeft van Angora een oproep tot de musulman van de geheele wereld gericht, om het noodige geld bijeen te krijgen voor eenige daarbij aangegeven doeleinden. Als zoodanig zijn vermeld de opbouw der bouwvallen van den volvoerden Grieksch-Turkschen oorlog, het weder productief maken van de verwoeste of verwaarloosde landbouwstreken, de terugkeer naar het vaderland van de in Roemelië toevede Turken.

Ik hoop, schrijft de president der Turksche republiek, dat de heilige banden, welke de musulman vereenigen, zich bij deze gelegenheid duidelijk zullen toonen. Ook ben ik overtuigd, dat de mohamedaansche wereld van ganscher harte zal ingaan op den oproep van de Roode halveaan, een gemeenschappelijke instelling van vroomheid en weldadigheid voor onze ongelukkige broeders.

Fransche en Engelsche bladen meenen hierin nog iets anders te moeten zoeken dan in den oproep uitgesproken is. De republiek Turkije is niet meer het rijk waar de Khalief heerscht, de president der republiek is niet meer de Khalief, hoofd der musulmannen. Toch zou Kemal Pacha Turkije niet gaarne de positie zien verliezen, welke het in de algemeene mohamedaansche waardeering had. De geestelijke waardigheid van Opperpriester is wel los gemaakt van die van wereldlijk vorst, maar de bekleeder van die hoogste geestelijke waardigheid zetelt toch nog in Stamboul, de glans, de aantrekkingskracht kunnen, aldus hoopt Kemal pacha althans, onverminderd blijven, en hij wil van de offervaardigheid der geloovigen begrijpelijkerwijze voor Turkije voordeel blijven trekken.

Aldus hoopt hij, maar in hoever zal dit ook de opvatting blijken te zijn van zijn over de geheele wereld verspreide geloofsgenooten? De nu naar alle landen gezonden oproep wordt beschouwd als een poging om in dit opzicht de heerschende stemming te verkennen. De mohamedanen in andere landen hebben grootte bewondering voor den Turkschen held, dit gevoelen zal hem zeker ten goede komen, maar de korangeleerden en de orthodoxen laten zich toch ook nog door andere overwegingen leiden. Ook de beslissing der Nationale Vergadering om Angora als hoofdstad te behouden is velen, die hoog tot Konstantinopel opzagen, niet naar den zin. Indien het inderdaad een proef is, verdient de uitslag er van onze volle belangstelling.

Britsch-Indië en de Tontoonstelling van het Britsche Rijk.

Bij de besprekingen, die te Londen plaats hebben, zoowel ter Rijksconferentie als ter Economische-conferentie, is eenige malen gewag gemaakt van de tentoonstelling van het Britsche rijk, die in 1924 in Wembley, nabij Englands hoofdstad, zal worden gehouden. Zij wordt aangekondigd als een demonstratie van alles wat de verschillende deelen van het wereldrijk kunnen opleveren, zoowel door de grondstoffen, welke zij beschikbaar kunnen stellen, als door hetgeen de groote en de kleine industrie op de markt weet te

DE
„ADI POESTAKA”
 UITGEVERS-MIJ EN
 ALGEMEENE BOEKHANDEL

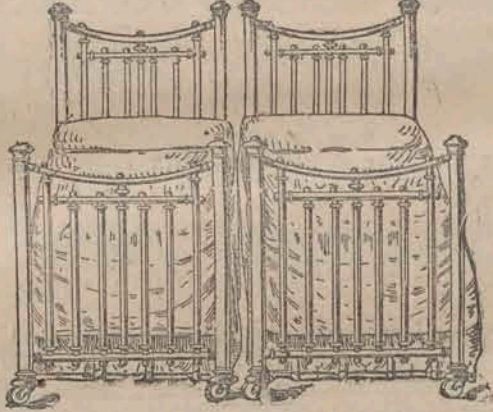
Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert

ALLE WERKEN OP ELK GEBIED

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
 GROENMARKT 34, over de Prinsessestraat.
 TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

Lunchroom DE OUDE VETTE HEN
 DEN HAAG bij het Stadhuis

BESCHIKBAAR.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJMENAM — DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen vlak — Vraagt uwen Boekhandelaar

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

In den nu loopenden jaargang (Mei 1923—April '24)
verschenen de volgende belangrijke, rijk geillu-
streerde bijdragen:

- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong
der Hindoe-Javaansche kunst.
- S. KALFF, Iets over Blitar.
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer
in Europa.
- Dr. J. J. PAERELS, De Katoen-cultuur.
De cultuur van Gambir in den Indischen
Archipel.
- P. B., Boeatan's Expositie.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van
Nederlandsch-Indië.
- Prof. Dr. Ph. S. VAN RONKEL, Een nieuw boek over eene
oude beschrijving van Indië en China.
- Jhr. B. C. C. M. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het
oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores)
met naschrift door Dr. G. P. ROUFFAER.
- Een zilveren huldeblijk aan de Koningin uit Borneo's
binnenland.
- W. O. J. NIEUWENKAMP, Een kort bezoek aan de eilanden
Kisar, Leti en Roma.
- Z., De Sultan van Boeloengan.

Proefnummer wordt op aanvraag gratis toegezonden.

:: TRICOT ONDERGOEDEREN ::
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

brenge. Thans, nu naar nauwere en tevens meer uitge-
breide samenwerking van de Britsche landen in verschei-
lende werelddelen wordt gestreefd, wordt van die demon-
stratie zeer veel verwacht.

In Britsch-Indië zijn stemmen opgegaan om zich van
medewerking te onthouden. Vooreerst zit de Kenya-beslis-
sing, waarvan wij h. t. p. de strekking reeds hebben uiteen-
gezet, den Britsch-Indiërs zoo dwars, dat men zich afvroeg,
of het meedoen aan een dergelijke vertooning van samen-
werken en saamenhoorigheid wel in overeenstemming kan
zijn met dit gevoel van wrok. Maar ook zijn er, die vol-
strekt niet tevreden zijn, over de wijze waarop de Britsch-
Indische belangen op de thans gehouden groote conferen-
ties tot hun recht kunnen komen. De programma's voor de
Rijkskonferentie en voor de Economische conferentie zijn
niet geruimen tijd vooruit vastgesteld. Gelegenheid, om
het te Londen te behandelen vooruit in de kolonie te be-
spreken, heeft niet bestaan. De kroonkoloniën hebben elk
hun Premier naar Londen gezonden, deze kan geacht worden
de algemeene opinie van zijn dominion te kennen en te
vertegenwoordigen; hij brengt ook de indrukken van de
conferentie naar zijn eigen land over. Hoe Indië staat tegen-
over de kwesties, welke op 't programma gebracht zijn, is
niet tot uiting gekomen. De minister voor Indië en de
Indische hoogwaardigheidsbekleeders, die Indië vertegen-
woordigen, hebben Indië niet om voorlichting kunnen vra-
gen. Over vraagstukken betreffende de buitenlandsche
politiek, speciaal t.o.v. de houding in het Duitsche vraag-
stuk, beschikken zij over geen aanwijzingen, en toch heeft
Indië hierbij niet minder belang dan andere deelen van
het Britsche Rijk. Ook bij de beslissing over voorkeur-
rechten en tarieven meent Indië zelf te moeten kunnen
meespreken.

Om deze en andere redenen zijn er die adviseeren, dat
Britsch-Indië zich, bij wijze van protest, zal onthouden van
de groote Britsche tentoonstelling.

The Times of India ontraadt een dergelijke onthouding
echter ten stelligste. In Engeland zal, zegt het blad, niemand
in de afwezigheid van Br. Indië het bewijs zien, dat de Br.
Indiër als een onmondige wordt behandeld in Kenya. In
tegenwoordig de waardeering van den Br. Indiër zou er door
worden verkleind. Evenals de boycott, toegepast tijdens het
verblijf van den Prins van Wales in Indië, veel kwaad heeft
gedaan aan de beoordeeling van het gezond verstand van
de Indiërs, zou zulks nu ook weer geschieden. Wie pleit
voor betere verstandhouding tusschen de deelen van het
Rijk, moet ook niet het voorbeeld geven om toenadering en
samenwerking tegen te gaan. Wat Indië in 1924 te Wembley
te aanschouwen kan geven, is iets hetgeen anders dan 't
in 1881 in Londen te bezien gaf. Een groot deel van het
Engelsche volk heeft in zijn gedachtegang dien vooruitgang
echter niet meegemaakt, de tentoonstelling biedt een
prachtige gelegenheid om dit achterlijke begrip tot heden
bij te brengen.

De Indische handel heeft zeker ook voordeel getrokken
van de uitstallingen op de tentoonstellingen van Parijs,
Philadelphia, Amsterdam en de Britsche Koloniale tentoon-
stelling in 1886. Zou hij nu een kans aan zijn mededingers
laten, zonder van de aangeboden gelegenheid zelf ook ge-
bruik te maken?

Noch uit een politiek, noch uit een handelsoogpunt be-
schouwd, zou van die onthouding meer voordeel te ver-
wachten zijn, dan van een flinke, goed georganiseerde deel-
name, in een afdeeling die luide getuigt van hetgeen Indië
thans is en kan.

Dit lijkt ons een zeer verstandig advies, wel niet allen
zullen er zich naar voegen, in het land der *non-cooperation*,
maar als de meerderheid er maar voor gewonnen wordt, zal
Britsch-Indië wel zorgen te Wembley een schitterend figuur
te maken. Indirect kan dit zelfs de oplossing der Kenya-
kwestie ten goede komen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:
HOOFDBESTUURSVERGADERING op Zaterdag
27 October e.k. des namidd. ten 2 uur in het gebouw
Heulstraat 17.

Punten van behandeling:

1. Notulen. (Zie K. W. van 28 Juni l.l. No. 26).
2. Koloniaal Weekblad.
3. Herdenking 25-jarig bestaan der Vereeniging.
4. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.
5. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

A. L. KLAASSEN
Kleermaker
THOMSONLAAN 9 DEN HAAG
TELEFOON M. 5234

Van Boeatan:

De Indische Kunstavond, welke den 12en dezer in
de Witte Brug met zooveel succes werd gegeven, zal
gedeeltelijk met enkele variaties, op Vrijdag 26 Octo-
ber worden herhaald, ditmaal ten bate der Oudstrij-
ders in Ned.-Indië, in dezelfde gezellige zalen, daar-
voor met zoo groote welwillendheid door den heer
Roozen ter beschikking gesteld. Kolonel G. Nijpels
zal dan een voordracht houden over *De oud-gedien-
den van Indië*, waarbij kapitein Maurenbrecher eeni-
ge bijzonder mooie lichtbeelden zal vertoonen.
Kaarten à f 2.— en f 1.50 verkrijgbaar in Heul-
straat 19.

Van het Informatie-Bureau:

- VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
- Mr. P. J. A. Idenburg, Cremerweg 5, Den Haag, als ambtenaar
ter beschikking bij den Dienst der Belastingen.
 - A. E. G. du Mosch, Witte de Withstraat 107 I, Amsterdam,
als onderwijzer.
 - Mej. C. Snijders, Denneweg 134a, Den Haag.
 - Mej. Ph. W. B. Evers, Denneweg 134a, Den Haag.
 - Th. J. Ongkiehong, Zoeterwoudsche Singel 52, Leiden, allen
als controleur 2e klasse bij den Post-, Telegraaf- en Tele-
foondienst.
 - J. Doze, Cartesiusstraat 332, Den Haag.
 - D. Hekel Jr., Trompstraat 324, Den Haag.
 - J. Ph. Redert, Elandstraat 103, Den Haag.
 - Ph. Feitsma, Reestraat 3, Amsterdam.
 - H. J. Stokvis, Bosboom Toussaintstraat 43 huis, Amsterdam.
 - E. W. Steenberg, Diepenbeckstraat 13, 's-Hertogenbosch.
 - J. J. van Veen, Grachtstraat 47, Groningen, als Controleur
2e klasse bij den Post- en Telegraafdienst.
 - G. Boom, Jan Willem Frisostraat 62, Groningen, als onder-
wijzer.
 - Mej. G. J. A. Groothuis, Velperweg 90, Arnhem, als ver-
pleegster 1ste klasse bij het Krankzinnigenwezen.
 - Mr. The Bo Djwan, Copernicusstraat 36, Den Haag, als
rechterlijk ambtenaar.

Mutaties van 10 tot 17 Oct. 1923.

Nieuwe leden.

- S. H. Schutstal van Woudenberg, Oud-Generaal-Majoor, Den
Haag, Willem de Zwijgerlaan 7. f 5.—.
- Mej. C. M. van Vreeswijk, oud O.-I. onderwijzeres, Deventer,
Zwolsche Weg 44. f 5.—.

Adresveranderingen.

- N. Makkes, Cand. Ind. Ambt., van: Delft naar: Leiden, 3-Ok-
toberstraat 49. f 2.50.
- Mr. E. M. Bergsma, van: Den Haag, Prinsenvinkenpark 8
naar: Prinses Marielaan 4 te Amersfoort. f 5.—. (afd.
Utrecht).
- K. W. F. van Langen, Kap. Inf., van: Amsterdam, Kloveniers-
burgwal 123 naar: Bandoeng, D. v. O.
- Mej. D. N. Jacobs, onderwijzeres, van: Amsterdam, Konin-
ginneweg 63 naar Koeta-Radja.
- Mr. J. Elshout, Voorzitter Landraad, van: Scheveningen,
Gentschestraat 111 naar: Weltevreden, Dep. v. Justitie.
- O. J. de Brouwer, Commies Dep. B. B. van: Den Haag, Anje-
lierstraat 10 naar: Weltevreden, Dep. B. B. Afd. Expeditie
Personeele Zaken.
- G. C. W. F. Fikenscher, Controleur B. B. van: Den Haag, van
Slingelandstraat 38 naar: Weltevreden, Dep. B. B.
- V. A. G. Pietersz, Politieopziener der 1ste klasse, van: Den
Haag, Weteringplein 17, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
- K. F. A. Zeller, Kapitein Inf., van: Bussum naar: Padang.
- Mr. J. C. van der Meulen, Den Haag, van: Aert van der Goes-
straat 22 naar: Beveringstraat 108.
- Mevr. Wed. L. C. van Nouhuys—Leyssius, Den Haag, van:
2e Sweelinckstraat 61 naar: Thomsonlaan 3.
- Douairière M. U. Ploos van Amstel, van: Hilversum naar:
Den Haag, Hotel „de Hertekamp”. f 5.—.
- J. N. Kruisinga, Deventer, van: Binnensingel 10 naar: Veen-
weg 9.
- J. B. ten Broek, van: Deventer, Nieuwstraat 61 naar: Steen-
bergen, Groote Kerkstraat 19.
- C. J. v. d. Most, van: Deventer, Lage str. 24 naar: Steen-
bergen, Girmian Blauwstraat.
- A. F. Rohn, van: Deventer, Binnensingel 70 naar: Steenber-
gen, Groote Kerkstraat 19.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht,
bij adresverandering hiervan ten
spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den
Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den
Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den
Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

BESCHIKBAAR.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Dainoord) - DEN HAAG

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.

Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting

N.V. HOOGEWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Juffierstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasniker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.**
- No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sarikat-islam.
 5. De Satekruisverheid in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 7. Denkbeelden der inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.**
- No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De theecultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.**
- No. 1. Over Ball en zijne bewoners.
 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië.
 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

- No. 5. Nederlanders in Indië.
6. Het Nederlandsch-Indisch Votserodietwezen.
7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
8. De Slavernij in Oost-Indië.

N.B. Beleejd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS
 Wijnhandel

Kantoor: Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913

SPECIALITEIT in **ROYAL BARSAC**
 Grand Vin Etampé à f 2.25 per flesch.

MEDOC, Supérieur
 à f 1.25 per flesch.

Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.

MEUBELN
 BETIMMERINGEN
 BEHANGERIJ
 STOFFEERDERIJ

DEN HAAG NOORDEINDE 64c TELEFOON H. 1076
 ROTTERDAM WESTNIEUWLAND 13 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesselaan. Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

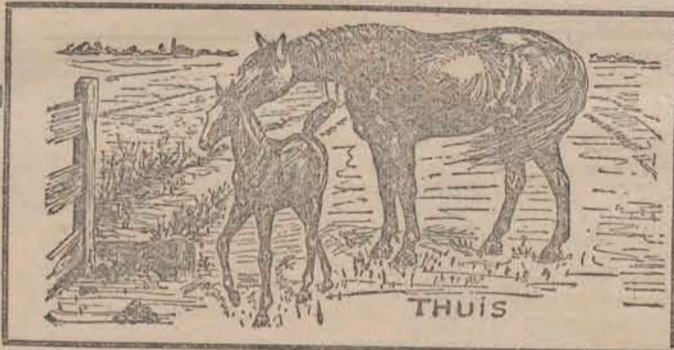
WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S Sigaren-
Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.**

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

VIYELLA
DE heerlijke dracht

STUKGOED
APARTE DESSINS
PYAMA'S VOOR
DAMES - HEEREN
EN KINDEREN
DAMES
NACHTJAPONNEN

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”
KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen
voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg